

DOMOLJUB

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO.**

Izba ja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 v, za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 v.) — Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice šte. 2. naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Inserati se sprejemajo po sledečih cenah: Enostopna petitvrsta (šestina „Domoljubove“ širine 34 mm) stane za enkrat 30 v. Pri večkratnem objavljenju primeren popust po dogovoru. — Posamezne številke se prodajajo po 10 v. Čekovni promet poštno-hranilničnega urada šte. 824.797.

Štev. 32.

V Ljubljani, dne 9. avgusta 1906.

Leto XIX.

Naš ponos.

Kdo je kriv, da vpijejo Nemci in Lahi nad nami, da smo manj vredni od njih? Največ sami. Kdor le par nemških besed lomi, se hoče z njimi zkazati ob vsaki priliki; ravno tako je z laščino. Cloveka mora boleti v dno duše, če na primer pri sv. Luciji na Goriškem, ali v Kanalu sliši domačine med seboj govoriti laško, v Ljubljani pa nemško.

Premalo spoštujemo svoj slovenski jezik; to je pribito. Nihče bi se ne upal nas zaničevati, če bi se za svoje tako postavili kakor se tujec za svoje. Tudi na Tirolskem in v Svici radi sprejemajo tujce in jim postrežejo; po boljših gostilnah imajo celo ljudi, ki govore s Francozi francosko, z Angleži angleško, z Lahi laško, toda zvesto in odločno branijo svoj nemški značaj. Tujec je pošteno postrežen gost, ne pa gospodar. Oj, ko bi se hoteli tudi naši ljudje v tem poboljšati.

Prva in najpotrebnejša reč je ta, da se vsak Slovenec zavedaj enakovrednosti našega jezika s katerikoli drugim v državi. Mi nismo hlapci Nemcem in Lahom. Naši fantje večinoma pri vojakihs vsaj toliko kot drugi, naš denar ni slabši od nemškega v

davkariji. Zato pa moramo z moško odločnostjo skrbeti, da se v javnosti nikjer ne godi krivica našemu jeziku. Od ljudi, ki stalno žive med nami, zlasti pa od uradnikov in javnih uslužbencev moramo zahtevati, da znajo naš jezik. Na železnici ne sme na slovenskih tleh noben Slovenec drugače govoriti z železniškimi uradniki ali s kondukterji kot slovensko; ravno tako mora biti pri vseh uradih. Na ta način prisilimo, da dobe naši ljudje službe, ki jim jih sedaj odjedajo tujci.

Ob vseh slovesnih prilikah moramo pokazati javno svoj slovenski značaj. Sem spada tudi slovenska zastava. Naša je in ne smemo je izdajati. To, kar je storil sežanski glavkar Rebek, ki je ob otvoritvi nove železnice prepovedal slovenske zastave, ne sme ostati brez kazni. Ne samo Primorci, marveč vsi Slovenci se moramo vzdigniti in pokazati, da nas kratko malo ni volja to še kedaj trpeti.

Zapisali smo že in iznova ponavljamo, da mora vsak slučaj, ko se naš jezik ali naša zastava prezira, brezobzirno na dan. Zakaj pa imamo časopise, da bi jih ne rabili? Naših poslancev dolžnost je pa take slučaje zbirati in neusmiljeno raztrgati na

pristojnem mestu vsakega uradnika in javnega uslužbenca, ki nas zaničuje.

Tujcu dajmo prijaznost, ki gre gostu; naj se čuti varnega in domačega na naših tleh, toda spozna naj iz naših besedi in iz naših dejanj, da nas ni volja pustiti potujčiti svoje dedne zemlje. Občuduje naj naše planine, naše reke in jezera, občuduje naj pa tudi naš narodni ponos in našo ljubezen do doma.

S tem duhom se mora prekasiti vse Slovenstvo. To se pa ne more zgoditi, dokler ne pade kleti predodek, ki ga naši liberalci širijo med seboj, da je kmet ali delavec manj vreden od gospode. Tu notri tiči glavni vzrok naši zaostalosti. Kakor Nemci in Lahi vpijejo, da so rojeni za komando nad Slovani, tako kriče liberalci, da so rojeni za komando nad ljudstvom. Pri njih se clovek šele s škricem začne. Proč s to zlodjevo zmoto! Proč z ljudmi, ki jo razširjajo! Kdor ima kaj pameti, vé da je prvi začetek boljših razmer v tem oziru splošna in enaka volilna pravica. Ko bi bilo tud več varnih slovenskih poslaniških mest nevašnosti vsled nje, pomenja vendar ogromen naprebek. Če bodo naši ljudje dobili potrebno zavednost, potem

pojdemo po splošni in enaki volivni pravici naprej in ne ohranimo samo tega, kar imamo, marveč si pridobimo tudi mesta, ki jih sedaj zaklada naš narod s svojimi sinovi in hčermi, da se potujijo v njih. Po ti poti dobi slovensko lice Gorica in Celje in Maribor in Celovec; po drugi nobeni.

Zato pa moramo reči, da je gosposko liberalen sklep celovških takozvanih voditeljev, ki z nobeno besedo ne pove, da je naša prva dolžnost pomagati splošni in enaki volivni pravici do zmage, pač pa meče položena pod noge in sramoti može, ki se pošteno trudijo zanjo. Taki voditelji nimajo nič ljudskega na sebi in slovenski javnosti neizrekljivo škodujejo. Vzbujeno ljudstvo pojde preko njih na svoje delo!

Izobrazbi.

Kratka zgodovina slovenskega naroda.

VII.

Turške vojske nadalje. — Razširjanje luteranstva na Slovenskem in njegove posledice.

(Obsega dogodke od 1522. do 1740. leta.)
Spisal Vevčan.)

Po dolgem presledku čez 30 let so Turki zopet začeli napadati slovenske dežele. Turški sultani so pošiljali vedno večje vojske na Ogrsko, da bi to deželo vzeli Avstrijcem. V tej dobi turških vojska niso neverniki napadali samo Slovenije in Hrvaške, ampak prodirali tudi dalje proti Dunaju. Da so ob času teh vojn zopet Hrvatje in Slovenci največ trpeli, je umevno, saj so naše dežele bile na meji Turške.

Leta 1528 belježi zgodovina slovenska zopet hud naval Turkov na Kranjsko. Moreči po Dolenjskem in Notranjskem so zopet dospeli do Ljubljane. Tu se ločijo v več trum in se razprše po Gorenjskem. A Turn jih doide in skoro popolnoma pobije. Sam paša je padel pod sabljami hrabrih Kranjcev. Za ostalimi Turki jo udero Slovenci in napadejo celo Bosno, kjer posekajo premnogo Turčinov.

Prihodnje leto se vzdigne velika turška armada 300.000 mož in jo krene proti Dunaju. Tu oblegajo mesto; ali slovenski vojskovodja Kacijanar, ki je branil del utrdb dunajskih, prepodi sovraže in jih zasleduje skozi vso Ogrsko. Ker so Turki prihodnje leto zopet na več krajih pridri na Kranjsko čez Hrvaško, zbere slavni Hrvat Frankopan četo Hrvatov in Slovencev ter ž njo udari nad Bosno. Poleg gradov, ki jih je osvojil, je prišlo tudi okoli 1000 Turkov v našo sužnost.

Leta 1537 gre Kacijanar z veliko armado nad Turke, ki so zasedli hrvaško

trdnjavo Osjek. A tu zadene našega slavnega borilca nesreča. Niso ga premagale turške pušice in sablje, ampak glad je prisilil vso njegovo vojsko, da se je morala umakniti pred Turki, ki so veliko kristjanov pobili. Ker so Kacijanarja obdolžili izdaje, ga je ubil hrvaški grof Zrinjski.

Ker so bili po smrti Kacijanarjevi Slovenci brez vodja, so neverniki začeli zopet napadati Kranjsko. Tu stopi bojevnikom na čelo grof Herbert Turjaški s Turjaka. Ta plemenitnik ni imel kmetov samo za brezpravne podložnike, ampak je ž njimi milo ravnal ter jih varoval vedno in povsod turške sile. Ko so psoglavci leta 1559 zopet pridri na Slovensko, jih Herbert s kmeti pobije in udari za bežečimi. Mnogo slovenskih jetnikov in čred jim vzame ter turške vasi požiga, da je groza. Ker so se Turki hoteli maščevati vsled te izgube, butijo zopet 1563 in 1564 pred Novo mesto. A nič boljše se jim ni godilo kot prej.

Hrabremu Herbartu pa je bila usojena junaška smrt. V neki bitki, kjer je stalo 1000 Slovencev proti 15.000 Turkom, pade Herbart Turjaški, potem ko je sam s svojim mečem pognal več kot 130 Turkov na oni svet. Mrtvemu Herbartu odsekajo glavo in jo nabodejo na sulico. Tako so se Herbarta Turki bali, da so še na njegovo mrtvo glavo gledali le s trepetom.

Ker ni bilo več Herbarta, sta vodila Slovence Jošt Turn in Andrej Turjaški. Več kot 15 let je trajalo bojevanje. Koliko Turkov je padlo pod mečem Turnovim! Po njegovi smrti je ostal Andrej Turjaški vodja Slovencev. Tedaj so Turki začeli napadati z vso silo trdnjavo Sisek, ki jim je branila pot proti Slovenski in Ogrski. Hasan-paša je gnal 50.000 Turkov nad Sisek. Hrvatje in Slovenci izprevidijo veliko nevarnost in hite Sisku na pomoč. Del Slovencev vodi Ravbar, del pa Turjaški. Ti se zedinijo s Hrvati. Tudi nekaj Nemcev je prišlo na pomoč, tako da se je zbralo okoli 10.000 brambovcv. Kristjani so napadli. Že so pešale naše vrste, kar se zažene Turjaški z vso silo nad Turke. Boj se obnovi in postaja vedno hujši. A silovitega navala Slovencev Turki niso mogli prenesti in padale so vrsta za vrsto. Slednjič omaga vojska nevernikov in se spusti v obupen beg. Sam Hasan-paša pogine in ž njim več kot polovica Turkov. Neizmerne plena se polaste Slovenci, med njimi tudi plašča Hasanovega. Še danes se rabi na dan sv. Ahacija 22. junija pri sveti maši v stolnici ljubljanski Hasanov plašč v spomin na preslavno zmago pri Sisku leta 1593.

Še enkrat zbero Turki svoje zadnje sile, da bi si podvrgli Hrvatje in Slovence. Še enkrat je bilo treba dedom našim stopiti na branik domovine in prelitati zadnjo srago krvi za ljubljeno zemljo. Pri Petrinji na Hrvaškem se vname leta 1596 silovit boj, odločilen za križ in za polmesec. A ista srčnost, ki je vodila dede naše skozi 20 let v boj za slovensko domovino, jih tudi tu navda. Turek pobit, beži sramotno nazaj, odkoder je prišel. Vera, moč in vztrajnost, neprimerljiva srčnost in junaško preziranje smrti je pripomoglo našim pra-

očetom, da so strli glavo turški kači, sebi in nam potomcem pa ohranili lepo slovensko domovino. Zato slava njihovemu spominu!

• • •

Ker smo s popisovanjem turških vojska preskočili važne dogodke, ki so jednako pomembni v zgodovini naši, vrnimo se za kakih 50 let nazaj. Ta čas je začela nova vera, ali Lutrova vera tudi pri nas Slovenceh tupatam poganjati kali, ki jih je zasejal na Nemškem Martin Luter, k nam prinesel pa Primož Trubar.

Martin Luter, iz Saksonskega, je bil duhovnik in začel očitno grajati napake, ki so tedaj res onečaščale katoliško cerkev. A iz osebnih preprirov, ki jih je imel z drugimi duhovniki, so se razvili kmalu napadi na nauke katoliške vere. Odpovedal je pokorščino papežu, zavrnil zakramente in pobijal druge misli katoliške. Lutrovi nauki so kmalu našli privrženecv med nemškimi plemstvom in narodom, začetkom seveda skrite, a kmalu je prestopila skoro vsa Nemčija v njegov tabor. Dogodki na Nemškem so našli odmev na Francoskem, Angleškem in Holandskem ter tudi za Slovence niso ostali brez pomena.

Vera Lutrova je zašla med Slovence deloma po pismih in bukvah, deloma so jo pa jeli razširjati oni Slovenci, ki so se navzeli njenega duha na Nemškem. Najodločnejši pristaš luteranstva je bil Primož Trubar, kanonik v Ljubljani. Rojen je bil naš Trubar v Račah na Dolenjskem in študiral na Reki ter kaplanoval v Celju. Najprej so stopili na njegovo stran deželni stanovci, a tudi med meščanstvom, zlasti ljubljanskim, celjskim, tržaškim in goriškim si je pridobil kmalu prijateljev. Izmed duhovnikov sta ga najbolj podpirala modruški škof Vergerij in ljubljanski kanonik Viner, poleg drugih duhovnikov, ki so bili skrivaj na njegovi strani. Škof Urban Tekstor v Ljubljani se ustavi temu početu Trubarjevem in ga izžene na Nemško leta 1548. Ali luterani dobe nove pridigarje, ki začno učiti po deželi, zlasti na Dolenjskem. Po mestih v Ljubljani, Kranju, Loki, Celju, Celovcu itd. je bilo že več lutrovcev kot pa katoličanov. To izpodbode pridigarje, da nastopijo predznejše, tembolj, ker je bilo deželno plemstvo povsem že novoverno in je novim duhovnikom šlo kar najbolj na roko. Najbolj je širil na Dolenjskem luteranstvo neki Dalmatin, znan v povesti po imenu Jurij Kobila. Imel je veliko pomočnikov, ki so hodili med kmete, ponekod z lahka pridobili ljudstvo za svoje nauke, marsikje pa tudi slabo naleteli. (Natančne popise teh verskih bojev imamo v prvih letnikih »Dom in Sveta« in v »Jurčičevih spisih«.)

Vprašal bi kdo, kako pa, da se je toliko Slovencev poprijelo nove vere, ko so se vendar toliko desetletij bojevali proti Turkom za katoliško vero in dom? Odgovor na to ni lahek, ker se morajo prej preiskati vzroki, ki so napeljevali ljudi v luteranstvo.

Znano nam je, da je naš narod, zlasti pa kmet, zelo konservativen, t. j. da se drži starih navad, šeg in jih le nerad izpreminja. Ali kljub tej duši njegovi pridobe

lahko tuji nazori, zlasti če se mu prile-
jo, ugodnih tal pri njem. Naš kmet je
v onih dobah leta 1548 naprej v zelo
nem položaju. Vedne turške vojske in
nesrečno končani upori proti gospodi so
vzklovali v še hujšo revščino. Ni čudno,
da se rad slušal nauke nove vere, ki so
li, da se ima cerkveno premoženje in
restva razdeliti med ljudstvo.

Nočemo tajiti, da so v onih časih cer-
neni glavarji res veliko bolj gledali na
svetno bogastvo, kot pa je bilo dovo-
go. — Takratno duhovništvo se z da-
njim niti primerjati ne da. V naših de-
lah, zlasti na Koroškem, je slabi vzgled
materih duhovnikov napravil mnogo po-
sanja med narodom bodisi v slabem iz-
njevanju dolžnosti, bodisi v drugih
arih. Da se je tedaj ljudstvo tuptam
lo novim naukom, ker so tudi nekateri
ovniki odpadli, se ne smemo čuditi, saj
uporabljali pridigarji vse pripomočke,
slepiti ljudi; zlasti to je ugajalo narodu,
so mu ti novi duhovniki oznanjevali
edo v jeziku slovenskem, česar niso
nali katoliški duhovni, ker je bilo prav
o domačinov med njimi. — No, in na-
nje tudi novica, da si je Luter pridobil
o vso Nemčijo in druge dežele, ni mo-
ostati pri ljudeh brez vpliva. Pripom-
nam je treba tudi, da so graščaki med
imi kmeti tudi s silo razširjali novo
in tako pripravili mnogo kmetov, da
o sprejeli, četudi ne v prepričanju.

A poleg slabih strani, ker bi nova
pogubila mnogo Slovencev, je imelo
anstvo za nas vendar tudi dobre po-
ce. Previdnost božja je hotela, da so
o ti možje, ki so oznanjevali po Slo-
kem nove nauke, začeli buditi pri svo-
jakih tudi narodnost s tem, da so pi-
slovenske knjige, ki so bile ljudstvu
mljive in najbolj potrebne, t. j. molit-
ke. Trubar je bil prvi, ki je izdal leta
slovenski katekizem in mali abeced-
na Nemškem, kjer je živel v prognan-
ju. Ker so tudi deželni stanovi podpirali
vanje slovenskih knjig, je Trubar na-
val svoje delo in pridobil tudi druge,
jeli spisavati knjige. Na vrsto so pri-
atekizmi, molitveniki, deli iz sv. pisma,
nice, koledarji itd. Prvo slovensko sv.
o je izdal Dalmatin, slovnico pa Bo-
leta 1584. Hvaležni moramo biti tem
em, ki so priborili v knjigah materin-
mesto poleg nemščine in latinščine.
A tudi za luteranstvo je imel nastopiti
e, S Karolom, ki je zavladal leta 1564
Stajer, Koroško in Kranjsko-Primor-
so dobili katoliški duhovniki, zlasti
anski škof Hren močnega zagovor-
katoliške vere. Kmalu je bilo vsem
kim pridigarjem prepovedano, ozna-
ati krive nauke. Začel se je čas
iške protireformacije, ki je pripeljala
odpadnike med Slovenci zopet nazaj
atoliško cerkev. Tuptam, zlasti po
ih so se luterani upirali, ali kmalu
eloma nauki katoliški, deloma sila
ede med katoličane.

Ker je škof Hren spoznal velik pomen
enskih knjig, ki so jih spisal lutrški
garji in jih širil med narodom, se je
n udal z vnemo temu delu in skrbel
lovenske katoliške molitvenike in

druge knjige. — Katoliška vera je tako
napredovala, da l. 1620 že ni bilo nobenega
kraja več protestantskega na Slo-
venskem.

Izmed drugih slavnih Slovencev ome-
nim le Žiga Herbersteina iz Vipave, ki ga
je radi njegove umnosti poslal cesar Maks
za poslanika na evropske dvore. Tako je
došel tudi na Rusko, se seznanil z jezikom
in zgodovino rusko ter svoje spomine po-
pisal. Drugi, ki je razglasil slavo in lepoto
slovenske domovine, je bil baron Valva-
zor. V svojih nemških bukvah »Čast voj-
vodstva Kranjskega« je popisal natančno
deželo našo in narod, ter pripomogel, da
so tudi tuji nas spoznali.

Leta 1683. je bilo treba zopet Sloven-
cem prijeti za orožje in iti z drugimi na-
rodi vred Dunaju na pomoč, ki ga je oble-
galo 300.000 Turkov. Da ni prišel poljski
kralj Jan III. Sobieski takrat Avstrijecem
na pomoč, bi gotovo Dunaj prišel v moha-
medanske roke. Tudi poznejših turških
vojska na Ogrskem so se naši dedje ude-
ležili. Koliko narodnih psmi imamo, ki ope-
vajo slavno bojevanje Laudonovo pred
Beligradom.

»Za gradom teče rdeča kri,
Da b' gnala mlinske kamne tri. — —
Tam Laudon, vojvoda stoji.«

Tudi »princ Eugenij« nam ni neznan.

V ostalem, kar se tiče domače zgo-
dovine slovenske v tej dobi, ni posebnega
pripomniti. Ker ni bilo po deželi še no-
benih šol, se ljudstvo ni moglo omikati.
Narodno probujenje in veseli začetki do-
mače književnosti so zopet zamrli. Ljud-
stvo je postalo praznoverno in se udalo
vražam. Skoro v vsakem kraju so slutili
copernice, ki »jahajo zvečer na metli na
Klek«. Tudi sodnije se niso mogle držati
teh neumnosti in so pogosto obsodile ne-
dolžne ženice na smrt na grmado. Obso-
dne so bile hude. Strašne muke na te-
zavnici se morajo nam sedaj studiti, če o
njih beremo. Luč v to temo je posvetila
šele koncem 18. stoletja, ko je začela tudi
omika ljudij napredovati.

Političen pregled.

NOTRANJE POLITIČNI POLOŽAJ.

Splošna in enaka volivna pravica bi od-
prla ljudskim slojem pot do svojih pravic, za-
volje tega se jim upirajo z vso silo prive-
ligirani stanovi, da bi na ta način obdržali
svojo politično moč. Listi poročajo, da name-
rava več strank predlagati, da uvedejo plu-
ralitetni način volitev. Dosedanji volivci bi
imeli pravico do dveh glasov, novi volivci bi
pa oddali le en glas. Na 4000 dosedanjih vo-
livcev računajo 8000 novih volivcev. Na ta
način bi rade privilegirane stranke obdržale
svojo moč, toda kolo časa bo zmlelo tudi te,
ki bodo poizkušali ustaviti pot splošni in enaki
volivni pravici. Ljudstvo se izobražuje. Niti
kmet, niti delavec ne zaostajata več v spo-
znanju časovnih potreb. Zato pa ostanejo tudi
brezuspешni zadnji poiskusi in spletke liberal-
cev, ki so poslali v žerjavico po kostanj kon-
servativce, da po pluralitetnem volivnem na-
činu onemogočijo, da bi zavel nov sveži duh
v avstrijski zakonodajalni zbornici in hočejo,
da odločujejo i nadalje še privilegirani stanovi.

KOLIKO STANEJO DRŽAVO DRŽAVNO- ZBORSKE POČITNICE.

Kakor znano, državnozbornskega zase-
danja ob poletnih počitnicah niso odgodili in
zato dobe poslanci izplačane dnevne dijete
med počitnicami, namreč vsak dobi vsaki dan
20 kron. Poslanci dobe od države med počit-
nicami, ker državni zbor ni odgoden, izpla-
čanih 178.500 kron. Če bi pa bilo zasedanje
odgodeno, bi bili dobili poslanci samo povr-
njene potne stroške, ki bi znašali 15.000 K.

OGRSKI MINISTRI PRI CESARJU.

Ogrski ministrski predsednik Vekerle je
poročal v enournem zaslišanju cesarju o pred-
logih ogrske vlade glede delegacijskega za-
sedanja in o cesarjevem bivanju v Budim-
pešti. Minister Andraš je pa poročal vladarju
o notranje političnih zadevah. Ministra je po-
vabil vladar k rodbinskemu obedu.

HRVATJE V OGRSKEM DRŽAVNEM ZBORU.

Po zasedanju ogrskega državnega zbora
javljajo iz Zagreba sledeče zanimivosti: Pro-
račun l. 1906 je bil sprejet v ogrskem držav-
nem zboru tudi pri tretjem čitanju. Hrvaški
poslanci so ves čas razprave molčali. Go-
vorili niso torej pri proračunu, molčali so pri
splošni razpravi, istotako pri podrobni raz-
pravi, kjer bi se bili vendar morali izraziti pri
vprašanjih, kakor so domobranstvo, državni
dolgovni, železnice, finance, reke i. t. d. Novi
poslanci so molčali, kot so molčali — stari
Mažaroni.

SPOR S SRBIJO.

V seji srbske skupščine so razpravljali
tajno o sporu z Avstrijo. Minist. predsednik
je v dve in pol urnem govoru govoril o po-
gajanjih glede trgovinske pogodbe z Avstrijo.
Poslanci so odobrvali postopanje srbske
vlade, a sklepali še niso. Pasič upa, da se
Srbija glede trgovinske pogodbe sporazume z
Avstro-Ogrsko, a če se to upanje izjalovi, ne
preostane Srbiji drugega, kakor da sprejme
carinsko vojsko. Dasi se vedno bliža in bliža
čas za izvoz, vendar Srbi še niso na jasnem,
ali bo mogoč sporazum z Avstrijo, ali pa bo
treba odločno poiskati si novih stalnih trgov
za srbske proizvode. V merodajnih, odlo-
čujočih krogih niso še izgubili nade, da se
odpre pot sporazumu, kljub temu pa so storili
korake, da se pravočasno najde izhod, na pod-
lagi katerega se omogoči izvoz raznih srbskih
pridelkov v jesenski dobi. Da ne bodo trgo-
vci vsled zaprte meje trpeli preveč škode,
ker imajo nekateri veliko število za izvoz god-
nih svinj, začela je velika belgradska klavnica
po cenah na angleškem, francoskem in bel-
gijskem trgu kupovati prašiče po 80 vinarjev
kilogram. Na ta način bo za trgovce odvr-
njena nevarnost, da bi trpeli veliko škodo
vsled zatvoritve meje. Zadnji čas se je iz-
vršil za poizkušnjo privrkat izvoz žive živine
v Italijo; če bo imel ta poizkus ugoden uspeh
ter bode upanje še za nadaljni vspešni izvoz
v Italijo, začeli bodo srbski trgovci izvrše-
vati večja naročila v italijanskih tovarnah.
Izvoz živil vršil se bode v dveh smereh preko
Turčije in Rumunije povečini v Belgijo.

NA BALKANU.

Na Balkanu je začelo zopet vreti. Jako
razburljiva poročila prihajajo o preganjanju
Grkov v Bolgariji. Pred očmi oblasti so bili
oropani grški magacini, šole in knjižnice, v
Plovdivu so ropali Bolgari štiri ure in so
ubili nekega advokata, General Ivanov, plo-
divski poveljnik ni hotel braniti Grkov. Čast-
niki in uradniki so se udeležili slavlja, da je
bila cerkev vzeta Grkom. V Drami je vrglo

več Bolgarov bombo na hišo nekega Grka. Dne 23. m. m. so pa napadli oboroženi Bolgari neko grško kavarno z bombami in so streljali na goste. Ubit je bil neki uradnik, neki Turk je bil težko in več oseb lahko ranjenih. Orožniki so zasledovali Bolgare, ki so pobegnili v neko ozko ulico. Vnel se je boj. Trije Bolgari so bili ubiti, dva orožnika lahko ranjena. Ubija sta pa bila še dva Grka in neka stara ženica. Celi dan so preiskovali hiše in zaprli veliko Bolgarov. Pri dveh Grkih so našli bombe v žepu. Tudi po vaseh v dramski okolici so napadali Bolgari Grke. — Mohamedanski roparji so napadli na poti iz Skoplja dvanaest pravoslavni učencev, ki so se vračali v Črnogoro na počitnice. Dva učenca so ubili, enega ranili.

PO RAZPUSTU RUSKEGA DRŽAVNEGA ZBORA.

Po razpustu ruskega državnega zbora je odšlo okoli 200 bivših poslancev v Viborg na Finsko, kjer so zborovali in sklenili izdati na ljudstvo oklic, ki v njem zatrjujejo, da je vlada kršila ustavo, da torej tudi ljudstvo ni zavezano plačevati davkov in ne dajati vojakov. Novi ministrski predsednik Stolipin izdeluje načrte, kako bi pomiril razburjeno ljudstvo. Vse se upira, povsod se širijo nemiri med ljudstvom in med vojaštvom.

VOJAŠKA VSTAJA V SVEABORGU.

30. m. m. zvečer uprle so se v trdnjavi Sveaborg pionirske stotnije. Upornikom se je pridružilo tudi več topničarjev. Uporniki so zasedli več utrd in so pričeli obstreljavati trdnjavo. Bilo je več mrtvih in ranjenih. Nato so se uprli tudi mornarji. Hitro došle zveste čete so osamile po upornikih zasedeno utrdbo Skatuden, ki leži pred mestom. Poslopja, v katerih so se zabarikadirali uporniki, so obstreljavale tri križarice s strojnimi puškami. Dne 31. m. m. zvečer so zadušili upor v pristanišču. Vojaška straža je zaprla 110 mornarjev in 11 civilistov. Utrdbe so zopet zasedle vojaške čete. Ob 9. zjutraj so prišli vojaki vse častnike, izvolili lastne sodnike in obsodili vse vjete častnike na smrt. Neka ladja za mine in neka križarica sta takoj pričeli streljati na vojašnico, kjer so se nahajali uporni vojaki. Uporniki so pa streljali z bombami iz 40 lahkih topov. Poroča se, da so pomorili večino vjetih častnikov. Dne 1. avgusta so uporniki nadaljevali boj. Zveste čete so se hrabro borile in osvojile mestni del Skatodin in osamile trdnjavo Sveaborg. Celi dan so dohajale nove čete, da ukrote upornike. Zvečer 1. avgusta šele so razvili nad trdnjavo belo zastavo in takoj so topovi umolknil. Udali so se vsi sveaborski uporniki. Na carjevo povelje jih bo sodilo zato sestavljeno vojno sodišče. — Edino resen nastop ruskih bojnih ladij je povzročil, da so se udali ustaši in da so odvrnili strašno nevarnost. Bili so se namreč, da potegnejo mornarji z uporniki in da odrinejo v Kronstadt, kjer bi jih bili sprejeli uporniki z odprtimi rokami. Med mornarji v Kronstadtu so namreč nastali novi nemiri. Vojaških uporov v Rusiji ne povzroča morebiti toliko nezadovoljnost z obstoječim državnim redom, kakor to, da ravnajo častniki jako grdo z vojaki. In to ravnaje razburja duhove. Revolucionarji agitatorji pa izrabljajo položaj in vlivaljo olje na žerjavico. Dozdaj je še vedno zmogala vlada v bojih z nezadovoljnimi vojaki. Zgodovina vojaških uporov v Sevastopolu, Kronstadtu, Poltavi in Sveaborgu pa le dokazuje, da je veliko nezadovoljnosti v ruski armadi in mornarici. Carsko samodržstvo je pa navezано danes le še na armado.

VELIK UPOR V KRONŠTATU.

Dne 1. avgusta je izbruhnil nov upor nezadovoljnih vojakov v Kronstadu. Vseh upornikov je bilo 500 vojakov in 150 mornarjev. Uporniki so umoril i stotniškega poveljnika, enkega podpolkovnika, stotnikovo mater in sestro podpolkovnika. Mrtvih je osem višjih častnikov in 11 ranjenih. Tudi kontraadmiral Beklemišev je umorjen. Uporniki so se peljali s trdnjavsko železnico k utrdbi Konstantin ter prišli po hudem in vročem boju tamošnje častnike. Med uporniki je bilo tudi nekaj cililno oblečenih oseb. Uporniki so si osvojili utrdbo Konstantin in so med klici: »Zemlja in prostost« razobesili rdečo zastavo. Premagali so topničarje, več častnikov pobili, narkar so oddali iz zavzete utrdbe strel iz topa. Garda in artilerija sta pričeli obstreljavati to utrdbo in upornike. Uporniki so najprej odgovarjali s strelji, potem je pa nastala med njimi zmešnjava. Ob peti uri se je udala utrdba. Videlo se je ladjo, na kateri je del upornikov bežal. Ladja je bila takoj zasledovana. Med prijetimi uporniki je tudi 15 civilistov. Koliko je med obema vojaškima strankama mrtvih in ranjenih, se še ne ve, a število je veliko. Med ranjenimi in aretiranimi je tudi civilist, ki je vodil upor. Dva civilista sta bila na begu v čolnu ustreljena. V Kronstadu so splošno mnenja, da je to le predigra večjih uporov in da organizatorji tega upora le časa niso imeli spraviti artilerijo na svojo stran. Poveljnik kronštadske trdnjave javlja, da je sedaj ondi mir, a mesto je še silno razburjeno. Vse prodajalnice, vsi hoteli so zaprti. Po mestu tabore čete v bojni opravi, posebno trg pred vojašnico mornarjev je podoben vojnemu taborišču. Vojaški korдон je napravljen okolu celoga otoka. Ničče brez potnega lista ne sme ne ven ne notri. Na mostovih pri parnikih stoje vojaške straže. Prebivalstvo zapihuje Kronstat. Nad mestom je proglašeno vojni stanje. — Tudi v Novgorodu so se uprli vojaki. Iz Moskve so hitro poslali tja nove čete, da naredo mir. — Moštvo križarice »Prujat Oseva« se je v Revalu uprlo, umorilo poveljnika in štiri častnike. Cariu zveste čete so upornike premagale ter so 150 upornikov izročile oblastem. — V stari vojašnici v Helsingforsu je izbruhnil 2. avgusta upor. Pri cestnih bojih je bilo 70 oseb ubitih in 7 ranjenih. Bati se je še večjih vojaških uporov, ker je vojaštvo zelo nezadovoljno.

POLJEDELJSKA VSTAJA.

V vasi Moldavi pri Pultavi je bil boj med kmeti in med kazaki, v katerem je padlo več mrtvih in ranjencev na obeh straneh. V celem kijevskem okraju so kmetje nemirni. V Šimetovu so uporni kmetje napadli najemnika veleposestva in so ga uklenili. Vojaštvo, ki mu je prišlo na pomoč, so kmetje napadli in nastala je prava bitka. Mnogo oseb je mrtvih.

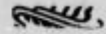
POSLANEC RUSKEGA DRŽAVNEGA ZBORA USTRELJEN.

Poslanec ruske dume Herzenstein je bil ustreljen in sicer iz zasede z dvema streloma, ko se je izprehajal ob obrežju s svojo soprogo in hčerko. Napadalec se je skrival v neko grmovje in pobegnil, ne da bi ga bil kdo videl. Oba strela sta ga zadela v prsi, hči pa je bila ranjena na roki. Značilno je, da so govorili v Moskvi že popoldne, da je umorjen Herzenstein, ko je še živel. Herzenstein je bil tisti, ki je v ruskem državnem zboru sprožil oni poljedelski predlog, ki je bil vzrok razpustu državnega zbora.

UPORI IN NEMIRI V RUSIJI.

Nekdanji člani dume raznih revolucionarnih strank in razne revolucionarne orga-

nizacije so izdali oklic, ki pozivlja kmete, naj se polaste zemljišč in naj vprizore nasilno revolucijo. Za Sušo se je bil pred kratkem od dan krvavi boj. Obe stranki imata velike izgube. Na vojake streljajo tako Tartari, kakor tudi Armenci. Promet je pretrgan. Vasi v okolici Suše so popolnoma uničene. V Odessu so zasedli kazaki delavski mestni oddelki. Državni policisti so nato vdrli v ceste delavskega oddelka in prijeli več sto oseb. Z jelniki so jako grdo ravnali in jih odvedli zane v ječo.

Listek.

Lovska povest.

Vsa vesela, da bosta mogla ubogi vdorajnega prijatelja skazati kako uslugo, se razšla. Gozdar se je začel pripravljati za v mesto, Mlakar pa je šel k Mejačevim. Mejač je že ležal na mrtvaškem odru. Ta prizor je silno pretresel Mlakarja. Pobleknil je ob odru na tla in se spustil v glasen jok. Dolgo je trpelo, predno se je toliko upokojil, da je mogel Mejačevki povedati, da je za njo in njene otroke že preskrbljeno.

Vdova je jokala žalosti in veselja. »Kako pa naj prestanem brez otrok, nemogoče se mi bo ločiti od njih?«

»Šaj ne bočo tako kot pri tujih ljudeh, vsi bomo skrbeli zanje kot za lastne. In vsako nedeljo vas bomo prišli obiskali ali se bodele pa vi potrudili k nam. — Zdaj pa moram misliti na to, kako bi zasledili morivca vašega moža, da bi prezasluženo kazen. Zato sem tudi prišel k vam semkaj. Komu ste dali delati rakeve?«

»Rudarju.«

»Dobro. Zvečer bodo privedli otroki semkaj dva, ki sta na sumu, da sta umorila vašega moža, dasi to odločno ni jita. In pripraviti ju hočem do tega, da bosta svoj zločin priznala. Ni se nam bati, tem nič hudega, kako pa se bo stvari vršila, vam bom razložil pozneje.«

Vdova je bila s tem zadovoljna. Mlakar je zopet nekoliko pomolil ob odru svojega znanca in odšel k tesarju Rudarju. Dolgo časa se je mudil pri njem.

Ko je odhajal, je gledal tesar na obrazu časa za njim, zmajeval z glavo in govoril sam seboj:

»Čemu spet to? Naredim naj rakve brez dna in molčim naj o tem? No, naj bo karkoli, naredil bom kot mi je reklo.«

»Odpusti mi to, nepozabni prijatelj Mejač,« dejal je Mlakar, ko je šel pred domu. »Zaslediti hočem morivca, in ko ne gre drugače, moram poskusiti to.«

»Bom videl, ali bo priznal svoj zločin ali ne,« dejal je jezno in stisnil pesti.

Proti večeru je prišel zopet ves utrujen k Mejačevim. Kmalu za tem so prišli gnali orožniki Štefana in Kobetovega prijatelja. Ta dva nista vedela, zakaj ju vede semkaj, a poznalo se je obema, da ju obisk pri Mejačevih, kjer je ležal ustreljen gospodar na mrtvaškem odru, ni bil prazen. Sebnostno ljub.

Orožniki so zaprli vsakega v posebno sobo in radovedno čakali, kaj bo Mlakar zdaj naredil.

Ta je rekel orožnikom, naj toliko časa stražijo zločinca, da se bo popolnoma zmračilo. Sam je med tem v sobi, kjer je bežal Mejač, dolgo časa nekaj urejeval in pripravljaval.

Bilo je nekako ob desetih zvečer, ko je poklical Mlakar orožnika in ga peljal v sobo k mrtvaškemu odru.

»Na vsak način moramo zvedeti, kdo je Mejačev morivec, da prejme zaslužen kazen. Bodite tako prijazni in se skrijte za to pregrinjalo. Jaz se bom skrila tu pod rakev in predno mine ura, bo pravi hudo-delec v naših rokah.«

Orožnik je ubogal dasi nekoliko začuden in se skrila. Mlakar je spregovoril še par besedi z drugim orožnikom zunaj in se skrila nato pod rakev, ki je slonela na dveh velikih stolihi.

Čez nekaj časa so se začeli težki kopraki. Vrata so se odprla in v sobo je stopil Štefan. Orožnik ga je spremil do vrat, nato pa pustil samega v sobi in odšel.

Preplašen je gledal Štefan okrog sebe. Videl je pred seboj odprto rakev, kjer je počival Mejač. Obraz višnjevobled, oči odprte, roki sklenjeni na prsih. Sveče, ki so gorele ob odru, so nemirno plapolale in skrivnostno razsvetljevale mrtvo truplo. Vse je bilo mrtvo in tiho.

Štefan se je stresel. Zamižal je nehoti, da ne bi videl pred seboj mrliča. Težko je dihal in počasi.

Med tem so se odprla vrata in v sobo je prišla Mejačevka z otroci. Uboga deca! Spustili so se v glasen jok in začeli objemati ihtečo mater.

Štefan je nemo zrl ta prizor. Slišal je zdihovanje in jok nedolžnih otrok, ki so stali ob odru tako nasilne smrti umrlega očeta. Čutil je, kako globoko ga režejo v srce ti glasovi, kako mu legajo na dušo materine tožbe, in zdelo se mu je, kot bi bile solze, ki so se vlivale nesrečnim otrokom po obrazu, žareče iskre, padajoče na njegovo dušo. — —

Odleglo mu je, ko je čez nekaj časa vdova odšla z otroci iz sobe. A umiriti se ni mogel. — — Gledal je na mrtvo truplo in mrlič je gledal nanj z grozečim pogledom. Zdelo se mu je, da dviguje glavo, kot bi se hotel dvigniti pokoncu. — — Mrzel pot je stopal Štefanu na čelo — — gledal je okrog sebe, da bi ubežal, a okna so zamrežena in pred vrati stoji orožnik. — —

Nepremično je uprl svoj pogled še enkrat na mrliča. Čim dalje ga je gledal, tem bolj se mu je zdelo, da premika glavo. »Morivec!« zadel se je grozen glas iz rakev in mrlič je še bolj dvignil glavo.

Štefan je vztrepetal, se prijel za glavo in se naslonil na zid.

»Morivec!« zadonelo je drugič iz rakev.

»Milost,« vzkliknil je Štefan in se zgrudil nezavesten.

Ko je padel na tla, je priskočil orožnik in tudi Mlakar je zlezal izpod rakev, kamor se je bil preje skrila.

Nesla sta Štefana venkaj na zrak, ga močila z vodo in ga slednjič zopet spravila k zavesti.

»Pojdi, morivec, še enkrat pogledat svojo žrtev, zakaj si bežal proč?« dejal je Mlakar.

»Pustite me, usmilite se me, rajši me ubijte, kot da me silite še enkrat k mrliču. Umoril sem Mejača, vse vam priznam, samo usmilite se me in pustite me.«

»Torej si ga res ti ustrelil?« vprašal je orožnik.

»Res.«

»Kam si skrila svoje orožje?«

»Zakopal sem je na Siškovcu pod tisti krivi gaber.«

»Ali je bil Kobetov Jurij s teboj?«

»Da, je bil in Luka tudi.«

»Dobro, sedaj pa greš zopet z menoj.«

Štefan je prosil, da bi ga pustili še enkrat k Juriju. Orožnik mu je to dovolil, ker je rekel, da bi mu rad naročil, naj nikar ne taji, da je bil ž njim v gozdu.

Jurij je začuden pogledal Štefana, ki je prišel k njemu bled in potrft.

»Jurij, tajeje ti ne pomaga nič, vse sem povedal odkritosrčno, kakor se je zgodilo. Drugače ne bi mogel več živeti. Zaslužil sem kazen in potrpežljivo jo bom skušal pretrpeti. Stori tudi ti tako in ko pretrpiva, kar sva zaslužila, bova začela drugačno življenje.«

Solze so stopile Štefanu v oči in ni mogel dalje govoriti.

Jurij je bil prevzet, da ni vedel, kaj se godi ž njim. Slišal je Štefana, da je vse priznal, dasi sta si za trdno obljubila, da ne izdada drug drugzega. Planil bi bil rad nanj in ga raztrgal na kosce — a videl je zraven orožnika in zato je molčal in ni zinil niti besedice. — —

Orožnik je dovedel Štefana zopet v drugo sobo in proti jutru je gnal oba zločinca zopet v zapor.

Mlakar je dosegel svoj namen. Zjutraj se je zaprl v sobo, vzel mrliča iz rakev, pribil nanjo dno, ki je prej manjkalo, da je mogel on premikati mrtvecu glavo. Položil je na to truplo zopet v krsto, zrl je nekaj časa v mrtvaški obraz in šepetal:

»Odpusti prijatelj, odpusti, nisem mogel drugače, — — hotel sem vedeti morivca — — pokoj tvoji duši! Na srečno svidenje! Molil bom zate, nikar ne pozabi name pri Bogu!«

* * *

Takoj ob Mejačevem pogrebu je bilo že splošno znano, da ga je ustrelil Trznarjev Štefan. Tudi so vedeli ljudje, da ga je Mlakar pripravil do tega, da je izpovedal svoj zločin, kako — tega ni vedel nihče, in tudi Mlakar ni maral o tem govoriti.

Ob srce pretresujočem joku otrok in vdove so spustili truplo povsod priljubljenega Mejača v hladno zemljo. Po pogrebu se je vdova preselila k gozdarju in tudi otroci so se razšli po hišah, kjer jim je preskrbel Mlakar zavetje. Žalostnega prizora pri slovesu pero ne more popisati.

Mlakar sam je vzel k sebi dva dečka. Izkazoval jima je vso mogočo ljubezen in naklonjenost, da bi tako otrokom nekoliko povrnil, kar je bil dolžan rajnemu prijatelju.

Čez en mesec sta prišla Štefan in Jurij pred porotno sodišče. Štefan je vse odkritosrčno povedal. Ker je bil zelo skesan in je njegov zagovornik prosil mile kazni, je bil obsojen na dvajset let težke ječe.

Kolena so se mu začela šibiti, ko je začel svojo obsodbo.

Ker Jurij pri umoru ni bil udeležen, je bil kaznovan samo radi lovske tatvine z zaporom enega leta.

Ta obsodba je prestrašila marsikakega divjega lovca. Spravil je puško in se lotil raje poštenega kmečkega dela. A ko se je to pozabilo, je zopet zmagala strast nad razumom in po gostih gozdih so zopet odmevali strelji iz pušk lovskih tatov.

Strašna je lovska strast. Drugim žrtvuje človek pogosto samo imetje, a puški žrtvuje tudi svoje življenje in srečo svojih domačih. — — —

(Konec.)

Slovenski junak in učenjak.

Lepa je naša slovenska domovina. Nje ne diči le lepota zemlje, ampak jo lepšajo še druge krasote. Slovenski narod se ponaša z dolgo vrsto za ljudstvo prezaslužnih mož. Koliko vrlih junakov slovenskih je posekal turški handžar! Ljubezen do vere očetov in domovine jih je gnala v boj, ljubezen za narod jim je netila toliko junaštvo in vztrajno moč.

Junaški Slovenec se je odlikoval tudi v bojih 17. in 18. stoletja. Mnogo kranjskih junakov počiva gori na Nemškem, mnogo jih krije laška zemlja. Ti junaki, smelo rečemo, so dovolj storili za domovino, saj so žrtvovali za njo kri in življenje.

Slovenski narod ima še druge slavne može, ki so se borili zanj z »uma svetlimi meči«, za vednost in oliko.

Slovenija pa šteje med svoje sinove tudi moža, ki je delal za celo Avstrijo. Ta slavni mož je slovenski junak in učenjak Jurij baron Vega. Moravsko ljudstvo se ob spominu nanj lahko raduje. Rodil se je 23. marca l. 1754. v prijazni hribovski vasi pri »Vrhovcu« v Zagorici. Lesena hišica je bilo prvo njegovo stanovanje. Že v deških letih je kazal Vega veliko nadarjenost. Zato so svetovali starišem, naj ga dajo študirati. To pa v tistih časih ni bila mala stvar. Sole so bile redke in drage. Vegovi stariši pa niso bili ravno bogati. A zapuili so v pomoč dobrih ljudi pri katerih so našli trdno oporo. V nadi da postane Jurče velik gospod, so ga poslali v šole.

Kako ubog je šel Vega v šolo! Par hlačic in srajc iz domačega platna je bila vsa njegova obleka. Le srce je bilo polno zlatih naukov, ki sta mu jih vcepila roditelja.

Vega je v šolah kmalu pokazal svoje duševne zmožnosti. Najodličnejše se je odlikoval v računstvu. Leta 1775. je s sijajnim uspehom dovršil ljubljanski licej, nakar je dobil službo inženirja. Toda ta posel mu ni ugajal. Leta 1780 je stopil kot prostak k vojakom v II. topničarski polk. Ta korak je bil za Vega največje važnosti. Koj prvo leto je postal podlajtant dunajske garnizije. Kmalu na to so mu dali službo učitelja matematike. Takrat je začel Vega spisavati učene matematične knjige. Ko je cesar Jožef ustanovil višjo topničarsko šolo, je bil imenovan profesorjem matematike, obenem pa je avanziral do stotnika. Nato se je začelo za Vega bojno življenje. Leta 1789. se je začela turška vojska, in Vega je šel z generalom Lavdonom pred Beligrad. Tu se je prelilo veliko krvi. General Laudon ni imel z obleganjem posebne sreče. Toda kar se ni posrečilo drugim, dosegel je Vega. Preosnoval je topove po svojih računih in ko se je daniło, je jel bombardirati mesto. Drugi dan se je trdnjava že podala. Tako je baš Vega povzročil, kar poje narodna pesem:

»Cesarske bombe mečejo,
se Turki z grada vlečejo.«

Odslej je prebil Vega blizu 10 let na bojišču.

L. 1792. je avanziral Vega do majorja bombardirske čete. Kmalu nato je marširal v boj proti Francozom.

Pri trdnjavi Fort St. Louis se je godilo Avstrijcem kakor pri Belemgradu; nikjer niso dosegli nobenega uspeha. Tedaj je poprosil Vega predpostavljenega generala, naj sme on razpolagati z artiljerijo po svoji volji. To se mu je tudi dovolilo. Z vso energijo se je lotil Vega novega dela. A glej velikanske uspehe! Popravil je topove in jih uredil po svojem načrtu; ponoči pa začel streljati iz majhne baterije. Celih 12. ur so granate neprenehoma frčale v mesto. Drugo jutro se je nutil strašen prizor. Mesto je na mnogih krajih gorelo, polovica pa ga je bilo razdrtega. Nato se je trdnjava udala, nakar je sledila tudi nepričakovana kapitulacija.

Leta 1795 je izumil Vega nova topova. Ta iznajdba se mu je vrljo posrečila. Topova sta bombardirala dvakrat tako daleč kot dosedanjí možnarji, prav kakor poje naš pesnik Koseski:

Kjer zadene, iskra šine,
šest jih pade, kjer porine.

Vega pa je deloval še v drugih bojih, kjer se je odlikoval s svojo junaško hrabrostjo. Umevno je toraj, da so doletele tako učenege moža tudi razne časti. L. 1795. je bil odlikovan z viteškim križcem Marije Terezije. Leta 1800. je povzdignil cesar Franc, Vega, za plačilo za njegove zasluge v baronski stan.

Vega je dosegel s svojo izvanredno modrostjo visoko dostojanstvo. Toda le dve leti

je užival zasluženost čast. L. 1802 je Vega izgubil, nihče ni vedel zanj; 26. septembra pa so ga našli mrtvega v reki Donavi z tanko vrvice privezanega na neko korenino.

Vega je bil žrtev ostudnega morila, za katerega so izvedeli šele čez 30 let. Bil je neki mlinar, ki ga je oropal in zagnal v Donavo.

Milo se stori človeku, ko čuje o tako nesrečnem koncu Vege. Koliko bi bil še lahko koristil Avstriji šele 48 let stari podpolkovnik.

Vegove zasluge na znanstvenem polju so bile takrat res velike in neprekosljive. Priznale so jih različne učene družbe, ki so ga imenovala za svojega člana. Tako so častili našega Vega tuji učenjaki.

Kaj pa je storilo za Vega njegovo domače ljudstvo? Ah, bore malo, ali skoro da nič. Njegov lastni narod ga je pozabil! Le sivolasi starčki so pravili o »Vehovčevem« Juriju, da je bil velik, imeniten gospod. Družega pa o Vegu niso vedeli, ker niso znali ceniti njegovih zaslug. Naš narod še takrat ni bil toliko izobražen, ni se še zavedal svoje narodnosti. Ljudstvo je imelo preveč opraviti s praznim govorjenjem o »hudobnih grajščakih« in »turških ječah«. Kak slaboumni »Štefanov Lojze« je povzročil silno dolge govorce; a o Vegu so vedeli malo. Stari časi pa so bili tudi časi vednih bojov, ki so ovirali vsak napredek zaoliko. Toda prišli so boljši časi; nastopili so prvi slovenski pesniki. Jela se je širiti izobrazba in narodna zavest. Prvi slovenski pisatelji in pesniki so izvršili res veliko delo apostolstva, saj so delali vse iz ljubezni do naroda. Takrat se je začelo Slovincem daniti; njih srca so vzplamtela za ideale in začeli so proslavljati zaslužne može ter jih spoštovati.

In posijalo je solnce prve kulture na slovensko ozemlje!

L. 1865. je bila v Zagorici prva Vegova slavnost. Ljudstva se je kar trlo, ki je radovedno poslušalo navdušene govore. Mnogo se ugibali že takrat o Vegovem spomeniku, mesto katerega se je pritrnila na Vegov dom lesena deščica. Družega se takrat za Vega ni storilo. Od tistega časa je izšlo več Vegovih življenjepisov.

L. 1903. se je vršila v Moravčah na čast Vege druga narodna veselica, katera je imela krasne uspehe. Moravško ljudstvo je sedaj spoznalo Vega in njegovo dostojanstvo v pravi luči. Začela se je ogrevati ideja za Vegov spomenik. Osnoval se je v to svrhu praviljalni odbor. Letá zbira za prihodnji spomenik darila in prispevke, kateri mu dohajajo iz cele Avstrije. Tako postane naša želja vendar enkrat uresničena.

S srčno radostjo naznanjamo široki domovine, da je Vegov spomenik dodelan. Torej ni več daleč veseli trenutek, ko se spomenik Vege slovesno odkrije. Takrat se povzdignite, vsi vrlí Slovenci in prihitite v prijazne Moravče. Naj bo to slovesni dan za Slovence, dan prevažnega zgodovinskega pomena. Prídite, da pokažemo svetu narodno zavest, ki združuje nas Slovence pod enim geslom:

»Vse za vero, dom, cesarja!«

Prídite, zdaj bo ugodna prilika, da dvignemo prapor narodnega ponosa pod zastavo majke Slave!

Vega pa nam sveti naprej z hrabrostjo in učenjaštvom. Zato:

Vegovemu spominu večna slava!

Moravčan.

Razgled po domovini.

Agitirajte za III. slovenski katoliški shod. Od vseh strani nam dohajajo naznanila, iz katerih je razvideti, da bo udeležba na III. slovenskem katoliškem shodu uprav sijajna. Prišlo bo več posebnih vlakov tudi iz Kranjske. Kakor čujemo dojde poseben vlak iz Kamnika, eden menda od Jesenic itd. Tudi Hrvatje se nameravajo v večjem številu odzvati našemu povabilu. Njihova glasila prinašajo navdušene pozive za shod. Skoro vsi slovenski župani so se že naznanili. Kdor je vtegne, naj si tako uredi, da ostane v Ljubljani ne samo 26. na nedeljo, temveč tudi v ponedeljek in torek, ker bodo tudi ta dva dneva slavnostna zborovanja.

+ **Vspored tretjega slovenskega katoliškega shoda.** Od vseh strani slovenske domovine prihajajo najštevilnejši oglasi za udeležbo na tretjem slovenskem katoliškem shodu, ki bo res praznik slovenskega ljudstva. Pripraviljalni odbor je določil naslednji vspered: **V soboto, dne 25. avgusta:** V »Unionu« pozdravni večer s koncertom. **V nedeljo 26. avgusta:** Zbirališče v Alojzevišču. — Ob 9. uri dopoldne sv. maša v Alojzevišču. — Ob 10. uri veliko zborovanje. — Ob 3. uri popoldne občni zbor »Slov. kršč. soc. zveze« v Alojzevišču. — Ob 4. uri popoldne velika ljudska veselica v »Unionu«. — **V ponedeljek 27. avgusta:** Ob 8. uri dopoldne sv. maša v stolni cerkvi. — Od pol 9. dopoldne do 1. ure popoldne in od 2. ure do 4. ure popoldne zborovanja odsekov. V dvorani »Slov. kršč. soc. zveze« zboruje cerkveno-politični odsek, v

mali dvorani »Uniona« književni odsek, v veliki dvorani »Uniona« socialni odsek in v dvorani »Rokodelskega doma« organizacijski odsek. — Ob 4. uri popoldne zborovanje »Leonove družbe« v mali dvorani »Uniona«. — Ob 5. uri popoldne: sklepajoče zborovanje v veliki dvorani »Uniona«. — Ob pol 6. uri popoldne prvo slavnostno zborovanje v veliki dvorani »Uniona«. — Ob pol 9. uri zvečer pozdravni večer gostom, prirejen na vrtu »Uniona« od ljubljanskega slov. kršč. socialnega delavstva. — **V torek 28. avgusta:** Ob 8. uri dopoldne v stolnici sv. maša. — Ob 9. uri dopoldne v veliki dvorani »Uniona« drugo slavnostno zborovanje. — Ob tretji uri popoldne tretje slavnostno zborovanje. — Ob 7. uri zvečer slavnostni komers »Slovenske dijaške zveze« v »Unionu«.

+ **Goriški Slovenci in III. slovenski katoliški shod.** Preteklo nedeljo se je vršil v društvenih prostorih »Katoliškega slovenskega delavskega društva« v Gorici sestanek, na kojem je dr. Dermastia v kratkih potezah obrazložil zgodovino in namen katoliških shodov. Vsi navzoči so bili ene misli, da mora biti udeležba z Goriške na tretjem katoliškem shodu po možnosti velika. — Istega dne popoldne je priredilo »Katoliško delavsko društvo« v Mirnu ljudski shod z dnevnim sporedom: »III. slovenski katoliški shod«. Veleč. g. kaplan Podobnik je prečital resolucije, dodavši

primerna pojasnila, nakar je dr. Dermastia na kratko narisal zgodovino katoliških shodov in njihov trojni namen: manifestacija, demonstracija in organizacija. Ker so ti trije nameni katoliških shodov tako važni tudi za sedanji položaj katoliškega slovenskega ljudstva, zato: **Na tretji slovenski katoliški shod!**

+ **Na Brezje in na katoliški shod** pojde iz Brežic v nedeljo, dne 26. avgusta, zjutraj zgodaj posebni vlak, ki se bo ustavil na vseh postajah od Brežic do Zidanega mostu. Nazaj pride že v ponedeljek popoldne. — Več pozneje!

+ **Gorenjci na III. slovenskem katoliškem shodu.** Poroča se nam, da pridejo možje in fantje iz Gorij in iz Bohinja na katoliški shod v slikoviti narodni noši. Dobro došli!

Novi društvi. Ustanovili sta se »Katoliško slovensko izobraževalno društvo« v Knežaku in v Št. Lenartu nad Loko.

Odlikovanje. Č. g. Baltazar Bartol, župnik v pokoju v Spodnjem Berniku, ki je obhajal pred tednom svojo biserno mašo, je bil imenovan za kn.-šk. duhovnega svetnika.

Umeščen je bil 2. t. m. na župnijo Dol č. g. Matija Kastelic, doslej podvodja v bogoslovnem semenišču v Ljubljani.

Novo maše letošnjih ljubljanskih novomašnikov so po večini končane. Svoji novih maš niso še obhajali gg.: Ivan Gogala iz Kranja, Ivan Kogovšek iz Št. Vida nad Ljubljano in Ivan Lovšin iz Ribnice, ki morajo čakati še, da dosežejo kanonično starost. Torej radi mladosti bosta imela svoji novi

maši gospoda Gogala in Lovšin v oktobru in gospod Kogovšek pa še pozneje.

Osebnost. Državni in deželni poslanec dr. Ivan Šusteršič je odpotoval za nekaj tednov iz Ljubljane, da si poišče potrebnega počitka in razvedrila. Prenaporno delo, ki je imel na Dunaju radi volilne reforme, ga je popolnoma izmučilo. Najbolj so ga pa boleli zadnji nelepi napadi, ki so jih povzročili nekateri koroški liberalci. Mož, ki je toliko delal in se trudil, da je priboril Slovencem kar največ ugodnosti pri volilni reformi, teh napadov nikakor ni zaslužil. Pričakovati je, da se naš vrli voditelj povrne zdrav domov do katoliškega shoda, na katerem bo imel govor o »katalicizmu in klerikalizmu«.

Umrl je v Radovljici po kratki bolezni posestnik g. Frančišek Meršolj, brat g. župnika Meršolja. Bil je jako blagega značaja.

Na dolenski železnici v bližini Grosuplja so 1. t. m. otvorili novo postajališče: Boštanj.

Legar v zavodu salezijancev na Rakovniku. Bakteriološka preiskava vode iz vodnjakov na Rakovniku je dognala, da je voda vseh vodnjakov prav sumljiva, osobito se je v vodi dvorišnega vodnjaka našel bacil legarja. Vse že početkom epidemije podane zdravstvene odredbe se strogo izvršujejo in po mestnem fizikatu nadzorujejo. Vodnjaki so vsi uradno zaprti in se dovaža voda iz mestnega vodovoda. Tudi delavci pri zgradbi svetišča so pod zdravstvenim nadzorstvom, ker so do 14. julija tudi dobivali vodo iz zavodnih vodnjakov in je mogoče, da se tudi med njimi pojavijo slučajni obolenja. Večina začetnih slučajev je že v popolnem okrevanju, vendar je obolelo v zadnjem tednu še nekaj gojencev in štiri osebe uslužbenih na Rakovniku. Od začetka epidemije do danes je obolelo v zavodu 36 oseb, od teh je umrl v soboto 16letni uslužbenec Ivan Mahne. Ker se je zabranila vsaka nadaljna uporaba vode, ker jo je smatrati kot edini vzrok legarja in ker se tudi vse druge varnostne naredbе strogo izvršujejo, upati je, da ta hišna epidemija kmalu preneha. Ker je vsako občevanje z zavodom strogo zabranjeno, se tudi ni treba bati, da se legar zanese v mesto. Po preteku epidemije treba bo na Rakovnik vpeljati mestni vodovod, kar bo najboljša varstvo proti legarju, ki je po Ljubljani popolnoma izginil, odkar imamo izvrstno vodo iz mestnega vodovoda.

Glavna skupščina sv. Cirila in Metoda je zborovala 2. avgusta v Logatcu. Udeležba je bila pičila. Največ je došlo liberalnih študentov, ki so se zaganjali v odboj, da premalo dela. Tudi pri volitvah so delali zgago. Slednjic so zmagali kompromisni kandidati. Blagajnik Hudovernik je omenil, da je imela družba preteklo poslovno leto dohodkov 57.833 K 53 v in 56.762 K 55 v stroškov. Toda ko bi izpolnile vse podružnice svojo dolžnost, bi bilo dohodkov mnogo več.

Koncesijo za prevažanje mrličev v Ljubljani je dobila tukajšnja bolnišnica in hiralnica G. izvošček K u s a r je dobil tudi koncesijo za prevažanje, ne pa koncesije za priredbo mrtvaških odrov.

Deželnozborna volitev za brežiški okraj. Za dopolnilno volitev v našem okraju je prijavil kandidaturu g. državni poslanec dr. Anton Korošec.

Š Posebni vlak Štajercev na tretji slovenski katoliški shod bo šel v nedeljo 26. avgusta okrog 4. ure zjutraj iz Maribora, v ponedeljek bo na vse rano peljal Štajerce k Marji Pomagaj na Brezje in popoldne po ogledu Bleda z Lesc v Ljubljano k prvemu slovenskemu zborovanju. V torek se udeležijo Štajerci obeh slovenskih zborovanj predpoldne in popoldne. Predpoldne bodo mnogi pohodili v Postojno — če se oglasi 300 udeležencev za

Postojno, bo v Postojno vozil posebni vlak, drugi si bodo še ogledali Ljubljano, zlasti muzeje. V torek ponoči se vrnemo na Štajersko. Ta krasni program zasluži kolikor mogoče veliko udeležencev. Katoliški naši rodoljubi, zlasti duhovščina, agitirajte povsod za veliko udeležbo. Pošljite voznino do 15. avgusta gotovo č. g. župniku Medvedu v Laporje. Potrebno se še objavi.

C. in kr. eskadra v Trstu. V soboto ob 8. uri predpoldne je pod poveljstvom kontreadmirala jedina priplula v tržaško pristanišče c. in kr. eskadra, ki ostane ondi štiri dni. Eskadra obstoji iz 10 velikih vojnih ladij in 10 manjih in večjih torpedovk. Ob 10. in pol uri je na jahti „Lacroma“ dospel tudi poveljnik vojne mornarice Montecuccoli.

Liberalna stranka se ne upa več sklicati javnega shoda v Ljubljani. V par tednih doživela je več hudih porazov. General liberalcev, dr. Tavčar, ni mogel priti do besede. Le enkrat so mu socialni demokratje milostno dovolili, da je smel za malo časa povedati naučeni govorček. A še tega mu je potem voditelj socialnih demokratov Kristan popolnoma »sfsušal«. Pač pa je sklical nek mladič, kam po imenu, shodek po § 2 v »Mestni Dom« v četrtek 2. avgusta. Na tisoče vabil se je raztrosilo po Ljubljani, a došlo je na shod le okolu 150 možicev, a še med temi je bilo nekaj socialnih demokratov. Liberalci so ustanovili za liberalno delavstvo neko podporno društvo. Udov bo v tem društvu jako malo, ker liberalnih delavcev je bilo malo in še ti niso tako neumni, da bi se dali voditi tistim, ki jih po »Narodu« psujejo z barabami in drugimi enakimi imeni. Jako bedast bo moral biti delavec, ki bi pristopil k temu društvu, saj je vendar vsakemu znano, da je »Slovenski Narod« že neštetočkrat pokazal svoje sovraštvo do delavstva, osobito v času deželnozbornskega zasedanja, ko je preprečila njegova klika razširjenje volilne pravice, po kateri bi dobili tudi delavci svoje zastopnike.

V Ljubljani se je hotel ustreliti 61-letni knjigovez Josip Novak. Štirikrat je ustrelil, a roka se mu je tresla in krogla je sfrčala mimo glave.

× **Goriški pripravljalni pododbor za tretji slovenski katoliški shod** je v svoji zadnji seji razpravljal o različnih zadevah, tičočih se udeležbe goriških Slovencev pri tem važnem shodu. Na vsa županstva so se razposlali pozivi, s katerimi se vabijo vsi župani kakor tudi člani starešinstev, da se udeležijo katoliškega shoda v obilnem številu kot zastopniki svojih občin. Pripravljalni odbor prosi vse somišljenike v mestu in na deželi, da z vso živahnostjo delujejo za najboljšo udeležbo z Goriške. Sklenilo se je, da se določi gotov vlak, s katerim se odpeljejo goriški udeleženci kolikor mogoče skupno v Ljubljano. O tej priliki je prišla v razgovor tudi **IV. resolucija katoliškega političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem**, s katero so zaupniki koroški sklenili preklicati napovedano udeležbo pri katoliškem shodu v Ljubljani, ker so slovenski Korošci bili prikrajšani pri volilni reformi. Ne da bi se hoteli vtikati v koroške zadeve in vprašanje volilne reforme, so člani pripravljalnega odbora soglasno izrazili svoje začudenje o navedeni resoluciji koroških zaupnikov, kateri bi vendar mogli in morali razločevati volilno reformo od katoliške stvari, ki je povsem nedolžna na krivici,

ki jo trpijo koroški Slovenci v vprašanju volilne reforme.

Zahrbtna intrige igralo ne samo na Koroškem, ampak tudi na Štajerskem izvestni gospodje proti državnim poslancom »Slovenske zveze« in se poslužujejo za svoje napade časnika »Süddösterreich. Stimmen«. Po napadu na dvornega svetnika dr. Ploja, ki sedaj odgovarja napadom Saleščana, prof. Verstovška, je sledil napad na novega poslanca, nadsvetnika dr. Vouška, češ, da ni prišel k seji »Slovenskega političnega društva za Spodnji Štajer«. G. poslanec dr. Voušek pojasnjuje, da se o dotični seji ni niti obvestil, še manj pa vabil. Ali se ni to namenoma zgodilo, da bi se potem lahko lopnilo po poslancu? Najbolj čudno je, da uživajo poslanci slovenskega liberalnega kluba tak respekt in spoštovanje pri nekaterih Štajercih in Korošcih, da se jih ne upa napasti, čeprav so oni s svojo brezdelnostjo krivi marsikaterega neuspeha. Povsod se najdejo nekateri ljudje, ki nič ne delajo, ampak samo skrbe, da podirajo to, kar so drugi dosegli z veliko težavo.

Sokolska slavnost v korist koroškim Slovincem. Kakor smo čitali v zadnjem »Miru«, je na zaupnem shodu koroških Slovencev č. g. Perč omenjal, kako so povodom sokolske slavnosti v korist koroškemu podpornemu društvu »Drava« kranjski liberalci delali reklamo. »Slovenec« pa ni storil nič. Na ta napad čisto kratko odgovarjamo: Član našega uredništva je naprosil gospoda, ki je bil v odboru za prireditve slavnosti, naj se tudi »Slovenec« pošiljajo reklamne notice, ker v tej točki nečemo videti liberalnega strankarstva v »Sokolu«, ampak tudi radi pomagamo na korist slovenskim Korošcem. »Slovenec« pa ni dobil nobenih obvestil, ker je »Sokol« tudi v tej točki hotel le liberalno strankarstvo. Temu se nismo čudili, ko smo pozneje čuli, da se je neki »Sokol« na vprašanje, zakaj se vabi Korošce na slavnost, ker bodo več napravili, nego bo slavnost imela čistega dobička za Korošce, odgovoril: »Mi rabimo Korošce za — reklamo!« Zato se je šlo. »Sokol« je vedel, da bo imel pri veselici prazno, ako ne dobi »Korošcev za reklamo«. To je bila res imenitna pomoč za koroške Slovence! Čisti dobiček vse prireditve znaša samo okolu 2000 kron. Ali je bilo treba torej vabiti koroške Slovence na to žretje? Za koroško slovenstvo bi več ohranili, ako bi doma ostali — ljubljanski liberalci so jih sprejeli z »ljubeznijo« le v toliko, kolikor so jim bili za »reklamo«. Sicer je pa zadnji »Mir« nastopil skoro isto pot, kakoršna hodi že več let »Slovenski Narod«. Če bo to »Miru«, ki toži o slabem stanju, v kojem se nahaja, in pa koroškim Slovincem koristilo, bo pokazala bližnja prihodnost. Mi pomilujemo le koroško gospodo, ki je šla popolnoma v past kranjskih liberalcev.

Smrtna kosa. V Črnomlju je umrl pred tednom duhovnik v najlepših mladostnih letih č. g. Janez Zupančič. Rojen je bil 19. februarja l. 1881; v mašnika posvečen 18. julija l. 1903. Že v semenišču je bolehal za jetiko. Šel je nekaj časa za kaplana v Dolenjo vas pri Ribnici, a bolezen ga je prisilila, da je popustil službo in odšel na dom, kjer ga je Gospod poklical v večnost. — V Novem mestu je umrl pretečeni teden č. pater Pacifik Fister, zlatomašnik. Rojen je bil na Igu l. 1829, v mašnika posvečen 27. dec. l. 1853. Naj počiva v miru!

Proč od cerkve! je klical na zadnjem shodu socialnih demokratov Ebin Kristan. Tako torej izgleda socialno-demokraško »načelo«, »vera je privatna stvar«, da se na shodih vpije »Proč od cerkve!« Od takega hujskanja delavci pač ne bodo nič imeli. Delavci potrebujejo socialne pravičnosti, ne pa da bi rabili svoje moči za tako agitacijo brez-

verstva. Tako hujskanje je brezvestno in se ne bo ž njim strinjal noben pošten delavec, ker je to hujskanje presneto malo »stanovsko.« Zato ključemo poštemim slovenskim delavcem: Proč od brezverske socialne demokracije!

Pevsko društvo »Glasbena Matica« je imelo občni zbor. Dokazalo se je, da je njen blagajnik Pavel Lozar, ki je izvršil samomor, kakor smo že poročali, poveril velikansko vsoto 13.640 K, pevskemu fondu pa 900 K. To tako samo v enem letu, koliko je poveril druga leta se ne ve. Lozar Pavel je bil strasten liberalc, zato se liberalni odbor ni upal pregledati blagajne, če je v redu. Te razmere naj pojasnuje »Slovenski Narod« svojim bravcem, ko se tako rad vtika in stvari, ki ga nič ne brigajo.

Liberalci in učiteljstvo. Učiteljstvo na Kranjskem je v veliki večini vedno šlo z liberalci in agitiralo zanje pri vseh volitvah. V zahvalo jih je pretečeni teden dr. Tavčar prav poštemo in robato ozmerjal. Po pravici jim je povedal to, da hoče najneznačajši učiteljček na deželi igrati vlogo malega paše, ne stori pa družega, kakor da po krčmah zabavlja na ves svet. Dr. Tavčar je povedal liberalnim učiteljem, da so za nič, da so šolski uspehi sploh slabi. Le tri učitelje Tavčar spoštuje in te imenuje bele vrane. Te bele vrane so naslednji možje: Fabinc na Jesenicah, Zirovnik v St. Vidu nad Ljubljano in znani Grmek v Sori. Vsi drugi so brez pomena. Se eno resnico jima je zabrusil Tavčar v obraz. Znano je, da so liberalni učitelji najmarljivejši dopisniki umazanega »Slov. Naroda«. Res je tudi, da je v dopisih »Narodovih« vse polno surovih in nesramnih laži. In dr. Tavčar dela odgovorne za tako pisarjenje učitelje, ko pravi: »Povedati pa moramo, da nas ni nihče tolikrat zapeljal in zlorabil, kakor prav nekateri učitelji — — —.« Tako pridigo je torej dr. Tavčar napravil liberalnemu učiteljstvu, ki bo pa gotovo takoj pozabilo te psovke in pričakovalo zopet milostnega pogleda od mogočnega terorizatorja Tavčarja. Mi pa le to rečemo: Kar je učiteljstvo iskalo, to je sedaj prejelo. Motilo se je, če je pričakovalo od liberalne stranke kaj drugega, morda celo povišanje plače.

Moška in mladeniška družba v Ljubljani priredi v nedeljo 19. avgusta 1906 pri vsakem vremenu svoj redni romarski izlet, in sicer letos v Mekinje pri Kamniku z društveno zastavo.

Odhod iz Ljubljane s kamniškim vlakom ob 7 uri zjutraj.

Pri znamenju poleg Prašnikovega posestva se bode zastava razvila, kjer se pridruži tudi mekinjska Marijina družba, potem korakajo društva skupno v mekinjsko cerkev, kjer sledi skupno sv. obhajilo. Ob 10. uri bo slovesna sv. maša z govorom, ob pol 1. uri popoldne skupni obed pri Fischerju v Kamniku, ob pol 3. uri popoldanska služba božja po vsoporedu. Po dokončanem cerkvenem opravilu sledijo razne zabave, prirejane od članov domače Marijine družbe.

Vabilo se k obilni udeležbi bližnje Marijine družbe v kamniški okolici, možje in mladeniči iz Ljubljane, člani, in tudi oni ki še niso vpisani v Marijino družbo pač pa mislijo pozneje v družbo pristopiti.

Oglasila za tretji slovenski katoliški shod se sprejemajo le še do 16. avgusta. Na poznejša obvestila se pripravljalnemu odboru ne bo mogoče ozirati. Kdor se še želi udeležiti tega imenitnega shoda, se naj takoj naznani!

Stanovanja za tretji slovenski katoliški shod, ki bo v Ljubljani dne 26. do 28. avgusta nabira pripravljalni odbor. Prosimo, naj pri tem pomaga pripravljalnemu odboru

vsak čitatelj »Domoljuba« v Ljubljani. Opozorite na to svoje znance, posebno ženske, ki imajo med šolskim letom na stanovanjih dijakke ter naznanite zadnji čas do 16. avgusta stanovanja in plačilne pogoje ali v trafiki g. Soukala pred škofijo, ali pa v uredništvu »Slovenca« nad »Katoliško tiskarno«.

Gorenjske novice. Iz kranjskega okraja.

g V Šenčurju pri Kranju se je ustanovila mlekarška zadruga. Nič ni pomagalo različno obrekovanje po »Gorenjcu«, možje so se vsled tega le še bolj navdušili. Vsa čast našim možem, da imajo tako veselje za združni razvoj. Posebno si je veliko prizadejal za mlekarstvo posestnik Matija Vidmar, po domače Kobasar. Moral je marsikatero preslišati od nasprotnikov. Našega »Gorenjčevega« dopisnika pa bomo enkrat tako poštemo prijeli, da mu bo za vselej pošlo veselje še katerikrat polniti »Gorenjčeve« predale.

g Gostje v Naklem. Deželni predsednik g. Teodor Schwarz se je na potu iz Tržiča proti Kranju ustavil v Naklem, kjer so ga pričakovali občinski možje, učiteljstvo in duhovščina ter mu odkrili svoje rane in bolečine glede vodovoda. Kranjski dekan g. Anton Koblar je obiskal cerkev in šolo.

g Društva v Naklem. Hranilnica in mlekarja delujeta prav izvrstno na gospodarskem polju. — Bralno društvo skrbi za izobrazbo. Priredilo je v kratkem času več predavanj. Nadučitelj g. Franc Petrič je zadnjič izvrstno predaval »o razmerju med šolo in domačo hišo« ter opozoril stariše, na njihove dolžnosti. Prihodnjič predava abiturijent g. Peter Sprajcar »o ameriških Slovincih«. — Podružnica sv. Cirila in Metoda je imela po mnogoletnem odmoru zopet svoj občni zbor. — Marijina društva imajo svoje redne mesečne shode. Pred kratkim je blagoslovil g. Janez Kalan novo deklško zastavo. —

g Nova maša v Naklem. G. Jernej Pavlin, je pel novo mašo na Brezjah, a slovesnost se je ponovila tudi v farni cerkvi.

g Župnik častni član. Župnik g. Jakob Mrak v Naklem je navzlic svoji visoki starosti še primeroma čil in čvrst. Učakal bi rad zlato mašo. Bralno društvo ga je imenovalo častnim članom.

g Godba v Naklem. Posestnik in organist gosp. Viktor Navinšek pridno vežba kmetske fante v godbi na pihala in ima pokazati že lepe uspehe. Godba živi mnogo zanimanja in skrbi za prijetno zabavo.

g Letoviščarji v Naklem. Vsako leto prihaja ob vročih poletnih dnevih v Naklo nekaj tujcev na počitnice, ki se izprehajajo v hladnih sencih med bujnim zelenjem.

g Abstinenci krožki v Naklem. S tem se še ni pričelo, ker se nekateri Naklanci držijo tistega napačnega konservativizma, ki je izražen v narodnih pesmi:

Mi smo pa iz Nakelna
pijemo ga iz frakelna...

g Izjava. »Gorenjec« je priobčil dne 28. julija 1906 med »novicami« iz Cerkljan de bele o la ž, kakor da bi bil podpisani izjavil Babičevemu fantku in F. Z. (kot jih imenuje »Gorenjec«), ko sta prišla 22. julija po 1000 K, katere je razpisal g. kaplan, češ: »Kjer nič ni, še vojska ne vzame; saj kaplan nič nima, kaj bode dal — črno sukno, saj drugega nima?« Resnica je, da sem prejel od g. kaplana 1000 K, katere po naročilu g. kaplana izročim tistemu, ki bi dokazal, da je g. kaplan prejel

le en vinar od »hranilnice in posojilnice« v Cerkljah, bodisi pod katerimkoli imenom, in teh 1000 K hranim še zdaj v ta namen. Ravno to sem tudi izjavil 22. julija zgoraj omenjenima, ko sta prišla po 1000 K. Ker nista ničesar dokazala, jih jima nisem izročil. Kdor drugače trdi, laže!

V Cerkljah, dne 5. avgusta 1906.

Ivan Martinjak, župan.

II. Izjava. »Podgane zapuste potapljajoče se ladjo. Tudi Avman, Mošenk in drugi so odstopili iz odbornišva »hranilnice in posojilnice«. Že vedo, zakaj?« Tako piše »Gorenjec« z dne 28. julija in sumiči, kakor da bi bila podpisana iz strahu ali zaradi kakih nerednostij izstopila iz odbora oziroma nadzorstva. Podpisani Franc Kopic p. d. Avman sem še v nadzorstvu in se ne bojim še ostati. Podpisani Ivan Stare p. d. Mošenk nisem izstopil iz strahu ali kakih nerednostij iz nadzorstva »hranilnice in posojilnice« v Cerkljah. Vzroka menda nisem dolžan povedati »Gorenjcu« in ga tudi nočem, akoprav bi ga lahko.

V Cerkljah, dne 5. avgusta 1906.

Kopic Franc. Ivan Stare.

Iz kamniškega okraja.

g Pretečeni petek je bil v Kamniku precej hud vihar. Treščilo je v Trpinčevo hišo, katero je le malo poškodovalo in v strelvod na šutenskem zvoniku in zaprškem gradu.

g Kamniškim liberalcem kar ne gre iz glave nova »Hranilnica in posojilnica«; krockodilove solze točijo, češ, da se škoduje mestni hranilnici. Hinavci nemarni, za hranilnico vam je prav malo mar, le za kamniškega žlafrarja vam je.

g Kjer morejo pa govore proti hranilnici in posojilnici, namreč liberalci. To se vidi, da jim ni za blagor mesta, ter da jih vodi edino le slepo sovraštvo; dobro vedo, da mestna hranilnica ni naredila še drugega, kakor da daje nekaterim bogate plače, vedo da bo nova hranilnica preje lahko koristila, pa vendar rujejo proti njej. Pomilovanja vredni zapeljanci, ki se dajo voditi od nekaterih liberalnih tujcev. Ali si res ne upate biti na lastnih tleh svoji gospodarji.

g Tujci v Kamniku se večkrat, kakor čujemo, pritožujejo nad zanikrnostjo mestne uprave. Popolnoma verjetno, kaj naj neki pričakujemo od Koschierja in Krauta!

g V Kamniku sta se mudila dalje časa na letovišču gg. brata dr. Trinajstiča, nadalje s Krka generalni vikar dr. Volarič in več drugih. —

g Strašansko sta se postavila na Sokolovi veselici brata Koschier in Kraut v rdeči srajci. Pa, ej bratca, obleka še ne dela Slovenca.

g Jurij baron Vega, slovenski junak in učenjak. V današnji številki prinašamo kratek sestavek o slovenskem junaku, kateremu postavijo letos v Moravčah dostojen spomenik. Ob odkritju spomenika se nam obeta velika slovesnost. Zato Vegovi častilci, pridite poslaviti diko naroda. Odbor Vegovega spomenika še podrobneje naznani po vseh slovenskih časnikihih spored slavnosti.

g V Moravčah je pel prvo novo sv. mašo dne 29. julija č. g. Jožef Cerar iz Gradišča, spodnjekoseške občine. Pri tej slovesnosti smo čuli krasno cerkveno petje. Ljudstvo je bilo kar očarano. In nehote smo se povprašali, ako bi se ne moglo pri nas kaj več storiti za povzdigo cerkvenega petja. V tem oziru naj se pa že vendar enkrat kaj ukrene.

g Iz Doba. Dne 15. julija je priredilo naše izobraževalno društvo svojo drugo veselico, ki je pokazala, kako lepo napreduje to mlado društvo. Vse je iznenadil naš mešan zbor (24 pevcev in pevk), ki je krasno zapel dve šesteroglasni pesmi (»Zvonikarjeva« in »Obuk

bleški). Moški zbor (20 pevcev) je v kratkem času toliko napredoval, da se je lotil že najtežjih skladb in izborna zapel P. H. Sattnerjevo »Na planine« in A. Hajdrihovo »Jadransko morje«. »Simplicij Žolna« se je izvrstno posrečil in povzročil mnogo smeha. Ganljiva in krasna igra »Sanje« je dosegla velik uspeh. Težavna in lepa glavna vloga (Vinko) se je lepo posrečila; angelu varuhu se pa ljudje niso mogli dovolj načuditi. Krasno je bilo angelsko petje med igro. Tako lep uspeh je pevcem in igralcem najlepše plačilo za njih trud; vsem pa v dokaz in opomin, da se je le v društvu mogoče kaj tako lepega naučiti in kaj tako lepega doseči. Vsa mladina, kateri je še kaj mar, kar je lepo, dobro in spodobno, se zato društva z vedno večjim veseljem oklepa. — Dne 22. julija je pevski zbor izobraževalnega društva priredil izlet v Škocjan. — V kratkem prične društvo zopet s predavanji; razen tega se pripravlja v društvu novo prijetno iznenađenje za vse, ki se za društvo zanimajo.

Iz raznih krajev Gorenjske.

+ 40-letnica Blaž Potočnikove Čitalnice v Št. Vidu nad Ljubljano bo meseca septembra. »Slovenska krščanskosocialna zveza« že sedaj opozarja vsa svoja bratska društva na to slavnost. Proslavimo na sijajen način to 40-letnico ljudskega izobraževalnega dela!

+ Iz Št. Vida nad Ljubljano se nam poroča: Izvanredni občni zbor »Blaž Potočnikove Čitalnice« je sklenil, da se slavnost 40-letnice vrši 16. septembra in sicer: Predvečer serenada, na dan slavnosti slovesna sv. maša popoldan velika ljudska veselica na prostem. Čitalnice in druga društva s pevskega zbori se uljudno vabijo, da gotovo prisostvujejo tej slavnosti. Društva bodo vabljena tudi osebno.

Na sv. Goro pri Gorici bo romala Marijina družba, dekliška in ženska, dne 16. avgusta t. l. Z Jesenic pojde z vlakom ob pol 2. uri zjutraj in bo na sv. Gori lahko že ob 6. uri zjutraj. Časa bo dovolj opraviti gori pobožnost in ogledati si Gorico. Na Jesenice se vrne ob 6., oziroma z brzovlakom ob 11. uri minut zvečer. Ako se hoče romanja udeležiti še kaka druga dekliška družba iz radovljiske dekanije, naznani naj to dotični voditelj čimprej župnemu uradu na Jesenicah, ter obenem pove vsaj približno število udeležencev, da se naroči in pripravi zadostno število železniških vozov. — Župni urad na Jesenicah.

Promet na bohinjski železnici je vedno večji. Potniki so kar natlačeni v vozech, mnogokrat primanjkuje prostora, da morajo stati. Z Jesenic vozijo navadno samo po štirje vozovi; to je vendar premalo ob tolikem prometu!

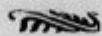
Na Dobravi pri Kropi bo, kakor vsako leto, 16. avgusta, na dan sv. Roka, navaden shod. Letos bodo sv. Roka počastili v krasno preslikani cerkvi. Sv. maše bodo od 6. ure naprej; ob 10. uri pa bo imel slovesno opravilo znani govornik P. Klement Grambovčan.

Romarjem na Brezje se naznanja, da prihaja vlak v Otoče vsako nedeljo in praznik zjutraj ob 6. uri in nekaj minut. Ta vlak je bil živa potreba za toliko tisoč romarjev.

Iz Dovjega. Ponosni smo, da imamo v svoji župniji velikana naših gor, Triglava. Še bolj smo pa ponosni, ker imamo na njem kapelo Lurške Matere božje, katero je napravil naš velezaslužni g. župnik Aljaž. Eno uro pod vrhom sneženega velikana zraven kočje »Slovenskega planinskega društva« stoji na

višavi 2515 m mala kapela, v kateri lahko vsak duhovnik mašuje. Kakor je imenitna naša triglavska kapela, tako služi tudi popolnoma svojemu namenu. Vsako leto je v njej do deset sv. maš, kar je pač nekaj posebnega na taki višavi. Tudi letos se je že v njej maševalo. Prvi je letos maševal g. kaplan iz Srednje vasi F. Steržaj, drugi naš g. kaplan M. Okorn, tretji letošnji novomašnik g. F. Govekar. Pa je res prijetno na našem Triglavu! To dobro vedo turisti, ki jih je v lepem vremenu vedno dosti gor. Zal, da ni izmed teh veliko Slovencev!

Iz Kamne gorice. Delavsko bralno društvo uljudno vabi na veselico, katero priredi dne 15. avgusta na vrtu gospoda A. pl. Kapusa s sledečim vspešdom: 1. Zrinski Frankopan, poje moški zbor. 2. Divji lovec. Narodni igročaj s petjem v štirih dejanjih. 3. Oj dekle, kaj si tak' žalostna; poje moški zbor. 4. Slovan na dan; poje moški zbor. 5. Prosta zabava. Pri igri in pri prosti zabavi sodeluje iz posebne prijaznosti tamburaški zbor iz Radovljice. K obilnemu obisku vabi odbor.

Dolenjske novice.

Iz litijskega okraja.

d Zagorje ob Savi. Novega župana gosp. Fr. Weinbergerja je zapisegel litijski g. glavcar dne 12. julija. — Novi načelnik orožniške postaje je g. Rankl. — Pogreb krojača g. H. Badiura je bil kaj lep. Udeležili so se ga Sokoli z zastavo in pevci so mu zapeli žalostinke. Pokojnik je imel nad vse rad petje. Zapustil je pet sinov. — Nenadno je zadela srčna kap 47-letno ženo krčmarja Drnovška, gospo Marijo Drnovšek. Bila je v trenutku mrtva. — Dne 22. julija, v nedeljo, je ogenj uničil »spodnjemu Pircu« v Zavinah hišo, hlev in kozolec. Zavarovan je bil samo za 600 gld. Nevarnost je bila velika, da se ne bi ogenj razširil. A sosedje so skrbno stražili vsak svojo hišo in tako ogenj omejili. — Pravijo, da nas bodo oče Cobal zapustili. Če bo le res? — Neznanege utopljenca so našli v ponedeljek, dne 30. julija zjutraj v Savi pri Zagorju. Na sebi je imel samo črevlje, srjaco in hlače z narobe obrnjenimi praznimi žepi. Utopljenec je močne postave, star okrog 30 let. Ranjen ni, razen nekoliko na glavi. Nihče ne ve, kdo je, odkod in kako je prišel v Savo, ali se je tu izvršil umor, samouror ali pa nesreča. Ker ne pogrešamo tu nikogar, ga je najbrže Sava prinesla od drugod. Pokopali so ga tu 31. julija.

d Smartno pri Litiji. — Popravilo so Brinjak, ki daje sedaj prav dobro in čedno pitno vodo. — Novo liberalno posojilnico so ustanovili tu nasproti stari rajfajzovki, ki je v skrbnih rokah in bo tako ostala. Načelnik nove je g. Ig. Zore. Tako imamo v eni sami fari tri posojilnice, za denar pa vsi »jamramo«. — Veselica na korist požarni brambi je bila dne 5. popoldne pri g. Iv. Robavsu. Na sporedu je bila: tombola, godba in petje. Čisti dobiček se bo porabil za napravo še potrebnega gasilnega orodja.

d Stanga. Dne 11. julija je bila obravnava za zidanje nove šole; določil se je prostor blizu cerkve na njivi posestnika Zavrl. Določilo se je tudi, da naj se denar pobira na direktne davke v vsej občini Trebeljevo v znesku 600 kron na leto, odobril se je načrt za jednorazrednico, predložen od c. kr. okrajnega glavarstva. Predno bo šola nova, bo še precej časa poteklo.

d Konjšica. Omenjati moramo požrtvovalnost Konjščanov, ki so postavili lepo kapelico, katero so o priliki birmo sami Presvetli blagoslovili. Treba bi bilo vsekako tudi našo

cerkvico povečati, kar se bo gotovo posrečilo preč. našemu g. ekspozitu.

d Smartno-Trebnje. Zidarji Gradiškovi iz Smartna so zidali neko žtalo pri liberalnemu posestniku Alojziju Slajpah na Veliki Loki pri Trebnjem. Ko je neko jutro sedem zvonilo, so se odkrili in molili. Navzoča »gospa«, žena Slajpahova se jim je posmehovala in vprašala: »Ali tudi vi še molite? To bi bilo dobro dejati v »Narod«. Delavce je to tako razjezilo, da so čez par dni stavbo nedovršeno popustili in odšli. Ta »junaška gospa« je že pred par leti, ko so pri neki volitvi njenemu možu očitali, da ni glede šeste zapovedi posebno natančen, odločno izjavila, da ni taka stvar za civilista nič greh, ampak samo za duhovnika. Dober tek takim naukom zakonske žene! —

d Javor. V nedeljo, dne 22. julija je šel Franc Omahen, posestnik iz Javora št. 9 s svojo hčerjo v kozolec rz zdevat. Ko je zdeval pri vrhu, se mu je zvrtilo v glavi, padel je doli in bil takoj mrtev. Kaj že pravi III. božja zapoved? Da, Bog se ne pusti norčevati. Kdor je ne uboga, ga tepe nadloga. — Dne 25. julija je v mlaki pri hiši utonil dveletni otrok Andreja Mlakarja, posestnika iz Javora št. 4. — V naši mali župniji so bile letos že štiri smrtne nesreče: jeden se je ubil, ko je padel čez skalo, drugega je ubila strela, in zadnji dve, gori popisani.

d Janče. V petek, 27. julija okoli 1. pop. prestrašil je grozovit pok tukajšnje prebivalce. Ker so se poslopja stresla in okna zažvenketala, je vsakdo mislil, da je treščilo v njegovo hišo. Zunaj smo zapazili na ljubljanskem polju, blizu sv. Krištofa, velikanski kup dima, ki se je dvigal več sto metrov na kvišku. Kak strah je morala smodnišnica še le provzročiti v bližini, ko smo ga tako močno čutili v taki daljavi.

Kum. Velikanski kumski shod bo letos 24. 25. in 26. avgusta, na kar opozarjamo vse čestilce sv. Neže in popotnike. Krasen razgled. Za postrežbo, spovednike in drugo bo vse preskrbljeno. Pridite v obilnem številu!

Iz kočevskega okraja.

d Umorila sta v Kočevju hlapca Drobnič in Grebenc sodarja Franceta Glacerja. Zadalata sta mu z nožem tako hudo rano, da je na mestu izkrevavel in izdihnil.

d Nad pol leta ni nihče umrl v duhovniji Gora. Prav je, da pusti smrt Gornike nekaj časa pri miru, saj jih bo še pozneje tudi lahko pozobala, ker jih ni posebno veliko.

d Čudno žrebanje. Več let že zasledujemo žrebanje porotnikov za okrožno sodišče v Novem mestu. Čudimo se, ko beremo skoro vedno ista imena in, da »pade« žreb skoro vselej na kakega liberalca in le redko zadene kakega drugega moža. Letos so v ribniškem okraju izvoljeni Oražem iz Mlake v Ribnici, Ivan Rus iz Brež in Ivo Rus iz Loškega potoka. Ne vemo, ali je zlasti poslednji primeren za ta posel, kajti on je tako zagrizen zoper katoliško stvar, da je ob birmi v Loškem potoku v družbi šolskega predsednika Dednarja besno trgal škofu v proslavo razobešene zastave. Sicer bi bilo pa dobro, da bi poslanci malo pokukali v ono posodo, iz katere v Novem mestu porotnike »vlečejo«.

d Občutljiva suša bo nastala, ako ne bo kmalu blagodejnega dežja. Po nekaterih krajih se krompir suši in ima črn sad.

d Shod pri Novi Štifti. V nedeljo 12. avg. bo pri Novi Štifti pripravljani shod na III. katoliški shod. Ob 3. popoldne bo cerkven govor, po opravlilu bodeta pa pod lipami govorila gg. Šuklje in dr. Lampe.

d V Velikih Laščah je predaval v nedeljo 29. julija g. dr. E. Lampe o namenu in pomenu katoliških shodov. Predavanja so se udeležili

gospodarji, fantov pa je bilo prav malo. Mladenci, udeležujte se tudi vi pridno shodov! Ne bilo bi lepo, ko bi v navdušenju za društveno življenje mladina zaostajala za stariimi. Saj v mladih žilah kri hitrejše plove ko v starih.

d **Občinske volitve** bodo v kratkem kar v treh sosednih občinah: v gregorski, lužarski in turjaški.

d **Odšel je** pretečeni teden č. g. kaplan Golf iz Dobropolj kot župni upravitelj v Struge.

Novice iz Trebelna.

d V soboto, dne 4. avgusta je nastal po neprevidnosti ogenj v bajti Janeza Vodnika na Cilpahu (občina Trebelno). V kratkem je vse zgorelo in ogenj se je razširil tudi na bližnjo hišo Franceta Malija, kateremu je zgorela hiša, hlev in kozolec. Tudi pet prešičev je v ognju zgorelo. Škodo cenijo na 8000 K. Mali je bil zavarovan za 1200 K, Vodnik pa nič. Ker je bilo žito že spravljeno in seno pod streho ter je vse to zgorelo, je zares strašna nesreča.

d **Suša.** Pomladi je bilo preobilo dežja, da se ni moglo rastlinstvo pravilno razvijati, avgusta meseca je pa nastopila že suša, tako, da vse hira in medli. Vinogradi stoje večinoma prazni. Palež, ki se je vsled deževnega vremena strahovito širil, je uničil grozdje in liste na trti. Pa tudi pravilno in redno ni mogla trta odcvetevati radi deževnega vremena.

d **Čuden pogreb.** Na Sv. Vrhu v župniji trebelski je umrl nenadoma mož, kateremu se je po cerkvenih določilih in ukazih moral odreči cerkven pogreb. To je bila prelepa prilika za nadute Mokronožane, da pokaežjo, kako so napolnjeni protiverskega duha. Zbotali so vse, kar leze in gre skupaj, mahili v nedeljo 29. julija popoldne proti Sv. Vrhu, tam so se polastili s silo cerkvenih zvonov in vlekli za vrvi, da bi skoraj vse potrgali. Drugi so izkopali grob, kajti od cerkvenika izkopen grob jim ni ugajal. Potem so metali prst na krsto, kropili z blagoslovljeno vodo, molili, pa še več kleli. Mokronožski pevci so zapeli svoje tri pesmice, kolikor jih znajo za silo. Celo cistranje se je pri pogrebu slišalo. Tako so taki Mokronožani, ki redkokdaj cerkev od znotraj vidijo, na 4. cerkveno zapoved so pa pozabili, hoteli potolažiti svojo vest in povzročili to demonstracijo, ki se jim vtegne še bridko vtepati. Da je mokronožska sodrga demonstrirala, temu se ni čuditi, da so pa celo nekateri vplivni moške in tudi mokronožski župan sam se dejansko udeležili demonstracije, to je pa žalostno. S svojim junaškim činom se pa še hvalijo v »Slovenskem Narodu«.

Iz raznih krajev Dolenjske.

d **Na Zaplazu** bo letos Velikega Šmarna dan ob 10. uri slovesno opravilo. V petek po Velikem Šmarnu pa bo vsakoletni romarski shod. Na razpolago bo več spovednikov, da vsak božjepotnik lahko prejme svete zakramente. Cerkev se prav pridno zida, pretečeno nedeljo je bila že z večine štiri metre od tal, saj je pa tudi zidarjev bilo 20. Delajo prav dobro in vestno. Vsa čast mojstrom. Nič pa bi ne zmogli, če bi domačini in sosedje pri zidanju ne pomagali. Marija, bodi jim plačnica!

d **Iz St. Jurja pod Kumom** se nam piše: Naši žagarji so se spuntali radi preslabe plače. Njihov odločilni nastop je pomagal. Plačilo se jim je zboljšalo za 40 vin pri goldinarju. Prav je tako: Delavec je vreden svojega plačila.

d **Želimlje.** Na dan Velikega Šmarna se bodo blagoslovile orglje v Želimljah. Popoldne pa priredi ob 4. uri pri vsakem vremenu v pokritem prostoru društvo »Luč« zabavni ve-

čer. Pelo se bode več kvartetov in zborov. Sodelujejo iz prijaznosti gg. akademiki in še drugi p. n. gg. iz Ljubljane. Govoril bo gospod Vekoslav Ravnikar. Potem je pa prosta zabava. Gostje dobro došli. Vstopnina prosta.

d **Od Zaplaza** smo prejeli še to: Ker se večkrat sliši, da sedaj, ko se zida nova cerkev, ni božjega pota, izjavljamo, da je še vedno božja pot in romarski shodi so tudi ravno tako, kakor so bili poprej. Torej k Mariji lahko pridete vsaki dan, posebno v obilnem številu prihitite na Veliki Šmarn in v petek po Velikem Šmarnu, ko bo glavni romarski shod.

Notranjske novice.

Vipavske novice.

n **Vipavska pošta** ima veliko več prometa, kot ga ima c. kr. davkarija v Vipavi. In vendar sedi v davkariji šest gospodov, na pošti pa uraduje samo ena šibka gospodična. Ako imajo gospodje v davkariji vsi zadosti dela, ga ima gospodična na pošti veliko veliko preveč. Nekaj torej ni prav v vipavski deželi. Ako je na eni strani dovolj, je na drugi strani veliko preveč. Ako se pa na eni strani shaja, se pa na drugi pohaja. Kje je luč, ki bi posvetila v to temo?

n **Zapustil je** v sredo vipavsko dolino trški g. kaplan Matevž Sušelj in odšel na svoje novo mesto v Zagorje. Bil je neustrašen bojevnik v boju za sveto in staro pravdo. Liberalcem je bil trn v peti. Zato se pa zdaj veselje, ker upajo, da bo odslej njih peta prosta.

d **Da so res lagali liberalci....** Gotovo se še spominjate, kako so svoj čas vpili in kričali vipavski in razdrti liberalci po »Narodu« zoper klet vipavskega kmetijskega društva, da ni za nič, da je prenzika, pregorka, da se vse vino v nji vzdigne in kdove kaj so še vse govorili v svoji nevoščljivosti in škodoželjnosti. Letos koncem meseca julija pa si je ogledal klet, pri kateri zavistni liberalci niso našli noben dobre lastnosti, tehnični nadzornik pri ministrstvu na Dunaju g. Frančišek Kurmann, ki se na vinske kleti malo bolj zastopi kot pa razdrti dr. Dolenc in pa vipavski učitelji. In ali veste, kako se je izrazil ta visoki strokovnjak in veščak o naši kleti? Rekel je, da je izborna in da je ves srečen, da more videti tako vzorno klet. Pogledal je tudi na toplotmer v kleti. Zunaj je bilo vročine nad 30 stopinj C, toplotmer v kleti pa je kazal 13 stopinj C. Ali zdaj spoznate, ljudje božji, kako grdo so se lagali in kako ostudno so obrekovali po »Narodu« vipavski liberalci! Kar je pa najgrje, je pa to, da liberalcev tega ni čisto nič sram in pri prvi priložnosti bodo zopet pogrevali svoje stare laži in klevete in »Narodovi« bralci jim bodo zopet verjeli in sicer zato, ker »Narod« vedno piše — »resnico«. Ubogi liberalci, ki se dajo tako grdo »farbat«.

n **Visoki gost.** V ponedeljek, dne 30. julija se je pripeljal v Vipavo v spremstvu nekaterih gospodov duhovnikov prevzvišeni gospod knez in nadškof goriški, dr. Frančišek Sedej. Ogledal si je župno cerkev in hotel slišati tudi orglje. Nato se je podal v župnišče obiskat g. dekana. Ostal je ondi skoraj dve uri. Visoki gospod se je s svojo prijaznostjo in ljubeznivostjo prikupil vsem navzočim. Zares, lahko so veseli Goričani, da imajo tako ljubeznivega pa tudi gorečega in odločnega nadškofa. Dobri Bog pa naj čuva visokega gospoda, da bo dolgo let mogel vspešno vladati lepo goriško deželo in izvršiti vse naloge, ki čakajo rešitve v nadškofiji goriški.

n **Očka Mesesnel so se spreobrnil.** Do zadnjega časa so se očka Mesesnel kregali v »Narodu« nad »grdimi klerikalci« in zabavljali zoper vse, kar sta pisala »Slovenec« in »Domoljub«. Njih »lajbžurnal« je bil »Narod« in v njem so se včasih celo podpisali, da bi ja vsak vedel, da znajo pisati v »cajtnge«. V zadnjem času pa je to drugače; zdaj so že dvakrat prav lepo pisali v »Slovenca« in vabili na 25. letnico onega društva, pri katerem so oni za »havptmana«. Do zdaj smo bili prepričanja da se ne spreobrne noben liberalec, to prepričanje pa se nam je zdaj podrlo, kajti očka Mesesnel so se spreobrnil. Pozdravljeni, očka Mesesnel, zelo nas veseli, da ste prišli drali v naš tabor!

n **Kdo je kriv, da še ne teče vipavska železnica?** Liberalci v Vipavi se lažejo kmetom, da tega ni nihče drugi kriv nego šentiviški župan g. Uršič, češ, on se je izjavil, če ne pojde železnica skozi Št. Vid, pa sploh ne maramo zanjo; in zato zdaj železnice ne bo. Gospod Uršič, častitamo! Liberalci vedno trdijo, da ste eno figo vredni, da nimate nobenega vpliva, da vas nihče ne vpošteva itd., pa vam je treba samo zavpiti: Holt! in Lukamatija ne more in ne sme od Ajdovščine naprej. Tata Hrovatin z vsemi svojimi liberalnimi vitezi je muha proti vam. Toda šalo na stran! Ali vas ni sram, vi liberalni klevetniki, da govorite proti kmetom stvari, o katerih sami dobro veste, da so neresnične in s tem izpodkupujete ugled moža, ki je vreden vsega spoštovanja! Lukamatija bo pa gotovo prej ali slej stekel po vipavski dolini, toda tega ne bodo krivi dolgojezični in lažnjivi liberalni lenuhi.

Iz raznih krajev Notranjske.

n **Novo društvo** se snuje v notranjski metropoli, društvo zmernih abstinentov. Svoj pristop je priglasili že več oseb. Ko bode društvo osnovano, poročamo več.

n **Črni vrh nad Idrijo.** »Slov. dijaška zveza priredi v nedeljo dne 12. t. m. v Črnem Vrhu nad Idrijo dvoje predavanj. Predavala bodeta ph. l. Mirko Božič in phil. Ivo Česnik. Pričetek ob 3. popoldan po večernicah v sobi izobraževalnega društva.

Štajerske novice.

n **Grozovito mesarjenje in samomor.** V Pivoli pri Mariboru je neki Oskar Staudinger pred dobrim tednom najprej hučo razmesaril z nožem dekle Uršulo Pepelnik, ko je ta molzla krave v hlevu, potem pa večkrat ranil kuharico Ano Rebek, ki je na vpitje dekletke prihitela v hlev. Ko so hoteli kasneje Staudingerja aretirati, se je pa sam ustrelil s puško in ostal takoj mrtev. Oskar Staudinger je odslužil kot prostovoljec jedno leto pri vojaki in se je hotel dati aktivirati. Ker pa ni bila njegova prošnja uslišana, začel je neredno živeti, ter je mnogo pil in je tudi v pijanosti izvršil vsa zgoraj opisana grozodejstva.

n **Gradcu** je umrl č. g. Jurij Šumer, kaplan v Starem trgu pri Slovenjem Gradcu. Umrl je v bolnici usmiljenih bratov. Pokopali so ga v petek 3. avgusta. Naj v miru počival!

n **Ne kurite s petrolejem!** Neštevilno nesreče se je že dogodilo, če so ženske hoteč naglo zakuriti, nalile na tleča drva nekoliko petroleja. Tako tudi v ponedeljek dekli ključavničarja Gradta v Celju. Pri dolivanju petroleja se ji je razpočila s:eklenica in v par trenutkih je bila nesrečnica kot živa baklja vsa v ognju. Tekla je na prosto in se vrgla v potok Lčžnico, ki ravno za hišo teče, a vendar je dobila težke opekline zlasti na rokah.

Slovenskih štajerskih romarjev se je pripeljalo 31. julija t. l. v dveh posebnih vlakih na Brezje okoli 1700 z 18 duhovniki. Na Brezjah je bil slovesen vsprejem, vse je bilo v zastavi. Govore so imeli gg. župniki: Avrelj, Skuhersky, Muršič, Medved, prof. dr. Jerovšek in kaplan Gomilšak. 1. avg. so šli skoro vsi romarji na Bled, Vintgar in Ljubljano.

Truplo dljaka Čepiča najdeno. Kakor smo pred dobrim mesecem poročali, je izginil iz Maribora 14letni dijak K a p o l Č e p i č. Ni si upal domov, ker je bil z gimnazije izključen. Od takrat pa do minolega tedna se o njem ni ničesar zvedelo, čeprav so njegovi stariši, ki stanujejo v Varaždinu, pridno po njem poizvedovali. Dne 21. julija pa so potegnili iz Drave pri Zabukovcih (fara Šmarje pri Ptuj) truplo 14letnega dečka, v kojem so spoznali Čepiča. Po sodniškem raztelesenju so ga 24. julija pokopali.

Š Dopolnilna deželnozborska volitev. Iz Kozjega smo dobili pred dnevi naznanilo: Gosp. dr. Korošec je umaknil svojo kandidaturo za deželni zbor štajerski, a kandidaturo je prijavil dr. Fran J a n k o v i č, okrajni zdravnik v Kozjem. Mož je vsestransko izvrsten za poslanca, najbolj sposoben, on je in ostane naš kandidat. Delujmo na to, da bo 21. avgusta naša zmaga v brežiškem okrajnem glavarstvu sijajna!

Š Slovenski Štajerci in III. slovenski katoliški shod. Iz Slovenskih Goric se nam poroča: V Slovenskih Goricah je veliko zanimanje za III. slov. katoliški shod. Zastopane bodo najbrž vse župnije. Iz mnogih župnij pojde od 10 do 25 udeležencev, mož in mladeničev. Kakih 150 udeležencev upamo samo iz Slovenskih Goric. Agitacija za udeležbo je lažja in uspešna, če se agitatorji osebno spoznavajo z najodličnejšimi možmi in mladeniči po posameznih občinah.

V Slovenski Bistrici nameravajo ustanoviti nemško ljudsko šolo. To bi bilo vsekar dobro, ker bi bili potem slovenski otroci, ki pohajajo sedaj skupno z nemškimi šolo, obvarovani okužujočega in pohujšljivega stika s posurovelimi dečkami nemških starišev.

Koroške novice.

Beseda koroškim visokošolcem! Slovenski duhovnik nam piše: Kakor smo čitali v »Slovincu« z dne 24. julija t. l., so nameravali člani ferijalnega društva »Gorotan« napraviti veselico v Šmihelu nad Pliberkom, a tukaj se jim je prostor odpovedal in nasvetovalo se jim je, naj gredo na zgornje Koroško ali v okolico Celovca. In zdaj čitamo v naše začetudenje v »Miru«, da se je obrnilo to društvo še dalje proti Štajerski, in sicer hoče zborovati dne 5. avgusta na Fari pri Prevalah. Naj nam gospodje visokošolci ne zamerijo, ako jim povemo, da tudi tam ni primeren prostor za njihovo delovanje, in sicer zato, ker itak namerava tamošnje delavsko društvo napraviti veselico v kratkem in podružnica Ciril-Methodove družbe svoje letno zborovanje, in bodo potemtakem tri zborovanja zaporedoma, medtem, ko imamo na zgornjem Koroškem slovenske kraje, kjer se leta in leta zborovalo. Kar nam pa že posebno ne izgaja, je ples, ki ga ima »Gorotan« na programu. Mi slovenski duhovniki bomo visokošolcem res hvaležni, če bodo na svojih shodih z govori slovensko mladino poučevali, z igrami in petjem kratkočasili, a dokler bodo imeli na svojem programu ples, ne moremo delovati.

Deželnozborska volitev. Pri zadnji deželnozborski volitvi sta si stala nasproti kr-

ščanski socialc Huber in nemški narodnjak, protestant Hofer. Boj je bil hud. Za protestanta so šle v boj vse brezverske stranke in posrečilo se mu je pri ožji volitvi, da je prodr. A tudi krščanski socialci so od zadnje volitve znatno napredovali, tako, da je upati, da zmagajo prihodnjič brez posebnih težav.

Bratovščina sv. Jožefa razpošila svoje nemške knjige te dni. Letos je imela 180.000 udov. Kdaj jo bo dosegla v številu naša družba sv. Mohorja?

Prestolonaslednik Franc Ferdinand se je mudil 28. julija pri Sveti Krvni na Zgornjem Koroškem.

Knezoškof dr. Kahn je imenoval č. g. Leopolda K a t z, župnika v Lasnici, za konzistorijalnega svetnika, č. g. Jerneja K r a i n e r, župnika v Glodnici, pa za duhovnega svetnika.

Štavska. Pečarski pomočniki v Beljaku so s 1. t. m. radi povišanja plače pričeli stavkati.

Prestavljen je poštni oficijal A. Ogrizek iz Področje v Trbiž ter istočasno imenovan poštni mojstrom 2. razreda, 2. stopnje.

V celovško Marijanišče je bilo za šolsko leto 1906—07 izmed 65 prosilcev sprejetih 39 dečkov.

Primorske novice.

Nesreča. Sedemletni Leopold Kenda iz Štjaka se je igral z dinamično patrono, po koji je začel tolči s kamenjem. Patrona se je razletela in mu odtrgala na levi roki tri srednje prste, prizadevši mu objednega težke poškodbe na trebuhu. Nesrečnega dečka so prepeljali v tržaško bolnico; ni dosti upanja, da okreva. Orožništvo je napravilo v hiši ponesrečenca hišno preiskavo, kjer je našlo precejšnje število dinamičnih patronov, ki baje izvirajo od nove železnice, kamor je brat ponesrečenega dečka hodil delat.

Zakonski mož užigalec. Alojzij Lasič iz Vrtojbe, star 58 let, prišel je v soboto 28. m. m. v stanovanje svoje žene, od katere živi ločen, in ki stanuje na Gradu št. 13, ter zahteval od nje denarja, katerega pa mu ni hotela in tudi ni mogla dati, ker si mora z lastnimi rokami prislužiti živčje. Zaradi tega je pograbil Lasič za petrolejko, zлил petrolej na posteljo ter jo užgal. Klicanju na pomoč uboge žene prihiteli so sosedje, katerim se je posrečilo pogasiti ogenj, ki je napravil škode 50 kron. Ko so ga privedli na policijo, se je hotel Lasič na vse mogoče načine izgovarjati, kar mu pa ni pomagalo. Dejali so ga pod ključ. Lasič je ves razcapan po ulicah ter nadlegoval mimoidoče z beračenjem, in posrečilo se mu je večkrat, da je tu pa tam vzbudil usmiljenje pri onih, ki ga niso poznali.

Neljub obisk. V ponedeljek, 30. julija popoldne prišla je obiskat služkinja, 17-letna Marija Velikonja iz Sv. Lucije svoj prijateljico Ružo Luviščik, stanujočo v ulici Goldoni št. 7. Ko sta si prijateljici povedali svoje skrivnosti, zapustila je Velikonja tovarišico, ki je pa takoj opazila, da ji je zmanjkal jeden prstan, par uhanov ter jeden srebrn goldinar, vse skupaj vredno 22 kron. Luvišček je koj naznanila stvar policiji, kateri se je posrečilo pol ure pozneje aretirati Velikonjo v njenem stanovanju, kjer so našli ukradene reči.

Državni poštni avtomobil na Krasu. Kakor smo čuli, namerava poštna uprava vpletati tudi na našem Krasu poštno avtomobilno vožnjo. Ti avtomobili naj bi vozili med Štanjelom in Dutovljami, med Štanjelom, Komnom in Nabrežino in, ako smo prav razumeli, tudi med Štanjelom, Komnom, Kostanjevico

in Bilajmi. Poštna uprava se je te dni v tem pogledu že obrnila do prizadetih občin, do katerih stavi glede vzdrževanja cest razne pogoje.

Goriške liberalce je spravil iz tira pastirski list našega prevz. gospoda knez nadškofa. Njihova glasila, »Soča« in »Primorec« kar sikata jeze, kakor razdražen gad. Nasprotno pa vlada v katoliškem taboru nepopisno veselje nad odločno besedo nadpastirja, ki je tako hitro razpršila vse megleno ozračje, ki je že nekaj let napolnjevalo goriško nadškofijo. Po teh besedah našega nadškofa bomo pričeli svoje delovanje v blagor našega dobrega slovenskega ljudstva. Pisarijenje Gabrščekove »Soče« nas ne bo motilo.

V občini Velik Dol na Krasu so na nedeljo sv. Jakoba ustanovili slovensko katoliško izobraževalno društvo. Za predsednika je izvoljen vrl slovenski mož, Andr. K a n t e, duhovni voditelj je č. g. Leopold S t u b e l j.

Gorica — brez imena. Goriški župan se je pritožil pri namestniku radi odstranjenega napisa na novem kolodvoru. Govori se, da ostane goriška postaja brez napisa.

Za župana v Cerknem je bil izvoljen g. Anton K o s m a č.

Pionirji delajo vožnjo pot čez Veršec v Trento za artiljerijo. Dne 10. avgusta pojde cela brigada z dvema baterijama čez prelaz med Mojstrovko in Prisankom v Bovec, menda pride tudi nadvojvoda Henrik.

S tira sta skočila med postajama nove bohinjske železnice Podbrdo in Hudajužna v nedeljo, dne 29. julija okrog 3. ure popoldne dva voza tovornega vlaka, ki je imel radi tega nekaj ur zamude, kakor tudi drugi vlaki. Druge nesreče ni bilo.

Iz raznih krajev.

— **Ameriške novice.** V Clevelandu je umrl Anton Jerič, doma blizu Novega mesta. — V Chisholmu je umrl Fran Klančar iz Lušarjev na Kranjskem. Utonil je pri kopanju. — V Jolietu je umrl Anton Čermak. — V Nashwanku je zadobil hude telesne poškodbe Jurij Hudak. — V Clevelandu je ponesrečil Andreju Tekavcu 19 mesecev stari otrok. Gospodinja je polivala ogenj s petrolejem, ki se je nenadoma ves vnel in objel s plamenom otroka, ki je stal poleg. — Na isti način je ponesrečila v Clevelandu tudi Ivana Godvan. — Istotam je zadela solničarica Josipa Frankoviča doma od sv. Križa pri Kostanjevici na Dolenjskem. — Antona Bajuka, ki je bil obdolžen nameravanega umora, je sodnija v Jolietu oprostila. Ranil je bil namreč z nožem Marijo Nemanič. Stvar se je prijateljsko poravnala. — V Jolietu je obstrelil neki Italijan Antona Čermaka. Vzrok je prepir. — V Brackenridgu (Pa.) je povozila cestna železnica Franca Vrbanka. Bil je takoj mrtev. Doma je bil od kranjsko-irvaške meje iz vasi Boharce. — V Algheny je umrl za vročinsko boleznijo Josip Mule, doma iz vasi Grivec pri Kostelju na Dolenjskem. — V Conemaughu se je poročil Ivan Pajk z gđc. Reziko Škufca.

Ljubljanski škof v Lourdu.

Zanimiv pogovor s francoskim škofom. Lourdes, 30. julija.

Kakor znano, je ljubljanski škof dr. A. B. Jeglič šel v Lourdes s prvenci-dijaki zavoda sv. Stanislava v spremstvu dveh duhovnikov. Hitim Vam sporočiti nekaj zanimivosti iz tega našega potovanja.

gospodarji, fantov pa je bilo prav malo. Mladenci, udeležujte se tudi vi pridno shodov! Ne bilo bi lepo, ko bi v navdušenju za društveno življenje mladina zaostajala za stariimi. Saj v mladih žilah kri hitrejše plove ko v starih.

d **Občinske volitve** bodo v kratkem kar v treh sosednih občinah: v gregorski, lužarski in turjaški.

d **Odšel je** pretečeni teden č. g. kaplan Golf iz Dobropolj kot župni upravitelj v Struge.

Novice iz Trebelna.

d V soboto, dne 4. avgusta je nastal po neprevidnosti ogenj v bajti Janeza Vodnika na Cilpahu (občina Trebelno). V kratkem je vse zgorelo in ogenj se je razširil tudi na bližnjo hišo Franceta Malija, kateremu je zgorela hiša, hlev in kozolec. Tudi pet prešičev je v ognju zgorelo. Škodo cenijo na 8000 K. Mali je bil zavarovan za 1200 K, Vodnik pa nič. Ker je bilo žito že spravljeno in seno pod streho ter je vse to zgorelo, je zares strašna nesreča.

d **Suša.** Pomladi je bilo preobilo dežja, da se ni moglo rastlinstvo pravilno razvijati, avgusta meseca je pa nastopila že suša, tako, da vse hira in medli. Vinogradi stoje večinom prazni. Palež, ki se je vsled deževnega vremena strahovito širil, je uničil grozdje in liste na trti. Pa tudi pravilno in redno ni mogla trta odcvetevati radi deževnega vremena.

d **Čuden pogreb.** Na Sv. Vrhu v župniji trebelski je umrl nenadoma mož, kateremu se je po cerkvenih določilih in ukazih moral odreči cerkven pogreb. To je bila prelepa prilika za nadute Mokronožane, da pokaežjo, kako so napolnjeni protiverskega duha. Zbotali so vse, kar leze in gre skupaj, mahčili v nedeljo 29. julija popoldne proti Sv. Vrhu, tam so se polastili s silo cerkvenih zvonov in vlekli za vrvi, da bi skoraj vse potrgali. Drugi so izkopali grob, kajti od cerkvenika izkopan grob jim ni ugajal. Potem so metali prst na krsto, kropili z blagoslovljeno vodo, molili, pa še več kleli. Mokronožski pevci so zapeli svoje tri pesmice, kolikor jih znajo za silo. Celo cikanje se je pri pogrebu slišalo. Tako so taki Mokronožani, ki redkokdaj cerkev od znotraj vidijo, na 4. cerkveno zapoved so pa pozabili, hoteli potolažiti svojo vest in povzročili to demonstracijo, ki se jim vtegne še bridko vtepati. Da je mokronožska sodrga demonstrirala, temu se ni čuditi, da so pa celo nekateri vplivni moške in tudi mokronožski župan sam se dejansko udeležili demonstracije, to je pa žalostno. S svojim junaškim činom se pa še hvalijo v »Slovenskem Narodu«.

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Na Zaplazu bo letos Velikega Šmarna dan ob 10. uri slovesno opravilo. V petek po Velikem Šmarnu pa bo vsakoletni romarski shod. Na razpolago bo več spovednikov, da vsak božjepotnik lahko prejme svete zakramente. Cerkev se prav pridno zida, pretečeno nedeljo je bila že z večine štiri meire od tal, saj je pa tudi zidarjev bilo 20. Delajo prav dobro in vestno. Vsa čast mojstrom. Nič pa bi ne zmogli, če bi domačini in sosedje pri zidanju ne pomagali. Marija, bodi jim plačnica!

d **Iz Št. Jurja pod Kumom** se nam piše: Naši žagarji so se spuntali radi preslabe plače. Njihov odločilni nastop je pomagal. Plačilo se jim je zboljšalo za 40 vin pri goldinarju. Prav je tako: Delavec je vreden svojega plačila.

d **Želimlje.** Na dan Velikega Šmarna se bodo blagoslovile orglje v Želimljah. Popoldne pa priredi ob 4. uri pri vsakem vremenu v pokritem prostoru društvo »Luč« zabavni ve-

čer. Pelo se bode več kvartetov in zborov. Sodelujejo iz prijaznosti gg. akademiki in še drugi p. n. gg. iz Ljubljane. Govoril bo gospod Vekoslav Ravnikar. Potem je pa prosta zabava. Gostje dobro došli. Vstopnina prosta.

d **Od Zaplaza** smo prejeli še to: Ker se večkrat sliši, da sedaj, ko se zida nova cerkev, ni božjega pota, izjavljamo, da je še vedno božja pot in romarski shodi so tudi ravno tako, kakor so bili poprej. Torej k Mariji lahko pridete vsaki dan, posebno v obilnem številu prihite na Veliki Šmarn in v petek po Velikem Šmarnu, ko bo glavni romarski shod.

Notranjske novice.

Vipavske novice.

n **Vipavska pošta** ima veliko več prometa, kot ga ima c. kr. davkarija v Vipavi. In vendar sedi v davkariji šest gospodov, na pošti pa uraduje samo ena šibka gospodična. Ako imajo gospodje v davkariji vsi zadosti dela, ga ima gospodična na pošti veliko veliko preveč. Nekaj torej ni prav v vipavski deželi. Ako je na eni strani dovolj, je na drugi strani veliko preveč. Ako se pa na eni strani shaja, se pa na drugi pohaja. Kje je luč, ki bi posvetila v to temo?

n **Zapustil je** v sredo vipavsko dolino trški g. kaplan Matevž Sušelj in odšel na svoje novo mesto v Zagorje. Bil je neustrašen bojevnik v boju za sveto in staro pravdo. Liberalcem je bil trn v peti. Zato se pa zdaj veselje, ker upajo, da bo odslej njih peta prosta.

d **Da so res lagali liberalci....** Gotovo se še spominjate, kako so svoj čas vpili in kričali vipavski in razdrti liberalci po »Narodu« zoper klet vipavskega kmetijskega društva, da ni za nič, da je prenizka, pregorka, da se vse vino v nji vzdigne in kdove kaj so še vse govorili v svoji nevoščljivosti in škodoželjnosti. Letos koncem meseca julija pa si je ogledal klet, pri kateri zavistni liberalci niso našli noben dobre lastnosti, tehnični nadzornik pri ministertvu na Dunaju g. Frančišek Kurmann, ki se na vinske kleti malo bolj zastopi kot pa razdrti dr. Dolenec in pa vipavski učitelj. In ali veste, kako se je izrazil ta visoki strokovnjak in veščak o naši kleti? Rekel je, da je izborna in da je ves srečen, da more videti tako vzorno klet. Pogledal je tudi na toplomer v kleti, Zunaj je bilo vročine nad 30 stopinj C, toplomer v kleti pa je kazal 13 stopinj C. Ali zdaj spoznate, ljudje božji, kako grdo so se lagali in kako ostudno so obrekovali po »Narodu« vipavski liberalci! Kar je pa najgrje, je pa to, da liberalcev tega ni čisto nič sram in pri prvi priložnosti bodo zopet pogrevali svoje stare laži in klevete in »Narodovi« bralci jim bodo zopet verjeli in sicer zato, ker »Narod« vedno piše — »resnico«. Ubogi liberalci, ki se dajo tako grdo »farbat«. n **Visoki gost.** V ponedeljek, dne 30. julija se je pripeljal v Vipavo v spremstvu nekaterih gospodov duhovnikov prevzvišeni gospod knez in nadškof goriški, dr. Frančišek Sedej. Ogledal si je župno cerkev in hotel slišati tudi orglje. Nato se je podal v župnišče obiskat g. dekana. Ostal je ondi skoraj dve uri. Visoki gospod se je s svojo prijaznostjo in ljubeznivostjo prikupil vsem navzočim. Zares, lahko so veseli Goričani, da imajo tako ljubeznivega pa tudi gorečega in odločnega nadškofa. Dobri Bog pa naj čuva visokega gospoda, da bo dolgo let mogel vspešno vladati lepo goriško deželo in izvršiti vse naloge, ki čakajo rešitve v nadškofiji goriški.

n **Očka Mesesnel so se spreobrnil.** Do zadnjega časa so se očka Mesesnel kregali v »Narodu« nad »grdimi klerikalci« in zabavljali zoper vse, kar sta pisala »Slovenec« in »Domoljub«. Njih »lajbžurnal« je bil »Narod« in v njem so se včasih celo podpisali, da bi ja vsak vedel, da znajo pisati v »cajtenge«. V zadnjem času pa je to drugače; zdaj so že dvakrat prav lepo pisali v »Slovenca« in vabili na 25-letnico onega društva, pri katerem so oni za »haptmana«. Do zdaj smo bili prepričanja, da se ne spreobrno noben liberalci, to prepričanje pa se nam je zdaj podrlo, kajti očka Mesesnel so se spreobrnil. Pozdravljeni, očka Mesesnel, zelo nas veseli, da ste prišli v naš tabor!

n **Kdo je kriv, da še ne teče vipavska železnica?** Liberalci v Vipavi se lažejo kmetom, da tega ni nihče drugi kriv nego šentvitski župan g. Uršič, češ, on se je izjavil, če ne pojde železnica skozi Št. Vid, pa sploh ne maramo zanj; in zato zdaj železnice ne bo. Gospod Uršič, častitamo! Liberalci vedno trdijo, da ste eno figo vredni, da nimate nobenega vpliva, da vas nihče ne vpošteva itd., pa vam je treba samo zavpiti: Holt! In Lukamatija ne more in ne sme od Ajdovščine naprej. Tata Hrovatin z vsemi svojimi liberalnimi vitezi je muha proti vam. Toda šalo na stran! Ali vas ni sram, vi liberalni klevetniki, da govorite proti kmetom stvari, o katerih sami dobro veste, da so neresnične in s tem izpodkupujete ugled moža, ki je vreden vsega spoštovanja! Lukamatija bo pa gotovo prej ali slej stekel po vipavski dolini, toda tega ne bodo krivi dolgojezični in lažnjivi liberalni lenuhi.

Iz raznih krajev Notranjske.

n **Novo društvo** se snuje v notranjski metropoli, društvo zmernih abstinentov. Svoj pristop je priglasili že več oseb. Ko bo društvo osnovano, poročamo več.

n **Črni vrh nad Idrijo.** »Slov. dijaška zveza priredi v nedeljo dne 12. t. m. v Črnem Vrhu nad Idrijo dvoje predavanj. Predavala bodeeta phil. Mirko Božič in phil. Ivo Cesnik. Pričetek ob 3. popoldan po večernicah v sobi izobraževalnega društva.

Štajerske novice.

n **Grozovito mesarjenje in samomor.** V Pivoli pri Mariboru je neki Oskar Staudinger pred dobrim tednom najprej hudo razmesaril z nožem dekle Uršulo Pepelnik, ko je ta molzla krave v hlevu, potem pa večkrat ranil kuharico Ano Rebek, ki je na vpitje deklet prihitala v hlev. Ko so hoteli kasneje Staudingerja aretirati, se je pa sam ustrelil s puško in ostal takoj mrtev. Oskar Staudinger je odslužil kot prostovoljec jedno leto pri vojakih in se je hotel dati aktivirati. Ker pa ni bila njegova prošnja uslišana, začel je nerodno živeti, ter je mnogo pil in je tudi v pijanosti izvršil vsa zgoraj opisana grozodejstva.

n **V Gradcu** je umrl č. g. Jurij Sum er, kaplan v Starem trgu pri Slovenjem Gradcu. Umrl je v bolnici usmiljenih bratov. Pokopali so ga v petek 3. avgusta. Naj v miru počival!

n **Ne kurite s petrolejem!** Neštevilno nesreč se je že dogodilo, če so ženske hotele naglo zakuriti, nalile na tleča drva nekoliko petroleja. Tako tudi v ponedeljek dekli ključavničarja Gradta v Celju. Pri dolivanju petroleja se ji je razpočila steklenica in v par trenutkih je bila nesrečnica kot živa baklja vsa v ognju. Tekla je na prosto in se vrgla v potok Ložnico, ki ravno za hišo teče, a vendar je dobila težke opekline zlasti na rokah.

Slovenskih štajerskih romarjev se je pripeljal 31. julija t. l. v dveh posebnih vlakih na Brezje okoli 1700 z 18 duhovniki. Na Brezjah je bil slovesen vsprejem, vse je bilo v zastavah. Govore so imeli gg. župniki: Avrelj, Skuhersky, Muršič, Medved, prof. dr. Jerovšek in kaplan Gomišlak. 1. avg. so šli skoro vsi romarji na Bled, Vintgar in Ljubljano.

Truplo dijaka Čepiča najdeno. Kakor smo pred dobrim mesecem poročali, je izginil iz Maribora 14letni dijak Karel Čepič. Ni si upal domov, ker je bil z gimnazije izključen. Od takrat pa do minolega tedna se o njem ni ničesar zvedelo, čeprav so njegovi stariši, ki stanujejo v Varaždinu, pridno po njem poizvedovali. Dne 21. julija pa so potegnili iz Drave pri Zabukovcih (fara Šmarje pri Ptuj) truplo 14letnega dečka, v kojem so spoznali Čepiča. Po sodniškem raztelesenju so ga 24. julija pokopali.

š Dopolnilna deželnozborska volitev. Iz Kozjega smo dobili pred dnevi naznanilo: Gosp. dr. Korošec je umaknil svojo kandidaturo za deželni zbor štajerski, a kandidaturo je prijavil dr. Fran Jankovič, okrajni zdravnik v Kozjem. Mož je vsestransko izvrsten za poslanca, najbolj sposoben, on je in ostane naš kandidat. Delujmo na to, da bo 21. avgusta naša zmaga v brežiškem okrajnem glavarstvu sijajna!

š Slovenski Stajerci in III. slovenski katoliški shod. Iz Slovenskih Goric se nam poroča: V Slovenskih Goricah je veliko zanimanje za III. slov. katoliški shod. Zastopane bodo najbrž vse župnije. Iz mnogih župnij pojde od 10 do 25 udeležencev, mož in mladeničev. Kakih 150 udeležencev upamo samo iz Slovenskih Goric. Agitacija za udeležbo je lažja in uspešna, če se agitatorji osebno spoznamo z najodličnejšimi možmi in mladeniči po posameznih občinah.

V Slovenski Bistrici nameravajo ustanoviti nemško ljudsko šolo. To bi bilo vsekakor dobro, ker bi bili potem slovenski otroci, ki pohajajo sedaj skupno z nemškimi šolo, obvarovani okužujočega in pohujšljivega stika s posurovelimi dečaki nemških starišev.

Koroške novice.

Beseda koroškim visokošolcem! Slovenski duhovnik nam piše: Kakor smo čitali v »Slovenca« z dne 24. julija t. l., so nameravali člani ferijalnega društva »Gorotan« napraviti veselico v Smihelu nad Pliberkom, a tukaj se jim je prostor odpovedal in nasvetovalo se jim je, naj gredo na zgornje Koroško ali v okolico Celovca. In zdaj čitamo v naše začudenje v »Miru«, da se je obrnilo to društvo še dalje proti Štajerski, in sicer hoče zborovati dne 5. avgusta na Fari pri Prevalah. Naj nam gospodje visokošolci ne zamenjajo, ako jim povemo, da tudi tam ni primeren prostor za njihovo delovanje, in sicer za to, ker itak namerava tamošnje delavsko društvo napraviti veselico v kratkem in podružnica Ciril-Methodove družbe svoje letno zborovanje, in bodo potemtakem tri zborovanja zaporedoma, medtem, ko imamo na zgornjem Koroškem slovenske kraje, kjer se leta in leta zborovalo. Kar nam pa že posebno ne ugaja, je ples, ki ga ima »Gorotan« na programu. Mi slovenski duhovniki bomo visokošolcem res hvaležni, če bodo na svojih shodih z govori slovensko mladino poučevali, z igrami in petjem kratkočasili, a dokler bodo imeli na svojem programu ples, ne moremo delovati.

Deželnozborska volitev. Pri zadnji deželnozborski volitvi sta si stala nasproti kr-

ščanski socialc Huber in nemški narodnjak, protestant Hofer. Boj je bil hud. Za protestanta so šle v boj vse brevdverske stranke in posrečilo se mu je pri ožji volitvi, da je prodr. A tudi krščanski socialci so od zadnje volitve znatno napredovali, tako, da je upati, da zinagajo prihodnji brez posebnih težav.

Bratovščina sv. Jožefa razpošilja svoje nemške knjige te dni. Letos je imela 180.000 udov. Kdaj jo bo dosegla v številu naša družba sv. Mohorja?

Prestolonaslednik Franc Ferdinand se je mudil 28. julija pri Sveti Krvni za Zgornjem Koroškem.

Knezoškof dr. Kahn je imenoval č. g. Leopolda Katz, župnika v Lasnici, za konzistorijalnega svetnika, č. g. Jerneja Krajer, župnika v Glodnici, pa za duhovnega svetnika.

Stavka. Pečarski pomočniki v Beljaku so s 1. t. m. radi povišanja plače pričeli stavkati.

Prestavljen je poštni oficijal A. Ogrizek iz Področice v Trbiž ter istočasno imenovan poštним mojstrom 2. razreda, 2. stopnje.

V celovško Marijanišče je bilo za šolsko leto 1906—07 izmed 65 prosilcev sprejetih 39 dečkov.

Primorske novice.

Nesreča. Sedemletni Leopold Kenda iz Štjaka se je igral z dinamično patrono, po koji je začel tolči s kamenjem. Patrona se je razletela in mu odtrgala na levi roki tri srednje prste, prizadevši mu objednem težke poškodbe na trebuhu. Nesrečnega dečka so prepegljali v tržaško bolnico; ni dosti upanja, da okreva. Orožništvo je napravilo v hiši ponesrečenca hišno preiskavo, kjer je našlo precejšnje število dinamičnih patronov, ki baje izvirajo od nove železnice, kamor je brat ponesrečenega dečka hodil delat.

Zakonski mož užigalec. Alojzij Lasič iz Vrtojbe, star 58 let, prišel je v soboto 28. m. m. v stanovanje svoje žene, od katere živi ločen, in ki stanuje na Gradu št. 13, ter zahteval od nje denarja, katerega pa mu ni hotela in tudi ni mogla dati, ker si mora z lastnimi rokami prislužiti živeža. Zaradi tega je pograbil Lasič za petrolejko, zllil petrolej na posteljo ter jo užgal. Klicanju na pomoč uboge žene prihiteli so sosedje, katerim se je posrečilo pogasiti ogenj, ki je napravil škode 50 kron. Ko so ga privedli na policijo, se je hotel Lasič na vse mogoče načine izgovarjati, kar mu pa ni pomagalo. Dejali so ga pod ključ. Lasič je človek, kateremu delo smrdi. Hodil je ves razcapan po ulicah ter nadlegoval mimoidoče z beračenjem, in posrečilo se mu je večkrat, da je tu pa tam vzbudil usmiljenje pri onih, ki ga niso poznali.

Neljub obisk. V ponedeljek, 30. julija popoldne prišla je obiskat služkinja, 17-letna Marija Velikonja iz Sv. Lucije svoj prijateljico Ružo Luvišček, stanujočo v ulici Goldoni št. 7. Ko sta si prijateljici povedali svoje skrivnosti, zapustila je Velikonja tovarišico, ki je pa takoj opazila, da ji je zmanjkal jeden prstan, par uhanov ter jeden srebren goldinar, vse skupaj vredno 22 kron. Luvišček je koj naznanila stvar policiji, kateri se je posrečilo pol ure pozneje aretirati Velikonjo v njenem stanovanju, kjer so našli ukradene reči.

Državni poštini avtomobil na Krasu. Kakor smo čuli, namerava poštna uprava vplejati tudi na našem Krasu poštino avtomobilno vožnjo. Ti avtomobili naj bi vozili med Stanjelom in Dutovljami, med Stanjelom, Komnom in Nabrežino in, ako smo prav razumeli, tudi med Stanjelom, Komnom, Kostanjevico

in Bilajmi. Poštna uprava se je te dni v tem pogledu že obrnila do prizadetih občin, do katerih stavi glede vzdrževanja cest razne pogoje.

Goriške liberalce je spravil iz tira pastirski list našega prevzv. gospoda knezadškofa. Njihova glasila, »Soča« in »Primorec« kar sikata jeze, kakor razdražen gad. Nasprotno pa vlada v katoliškem taboru nepopisno veselje nad odločno besedo nadpastirja, ki je tako hitro razpršila vse megleno ozračje, ki je že nekaj let napolnjevalo goriško nadškofijo. Po teh besedah našega nadškofa bomo pričeli svoje delovanje v blagor našega dobrega slovenskega ljudstva. Pisarjenje Gabrščokove »Soče« nas ne bo motilo.

V občini Velik Dol na Krasu so na nedeljo sv. Jakoba ustanovili slovensko katoliško izobraževalno društvo. Za predsednika je izvoljen vrli slovenski mož, Andr. Kante, duhovni voditelj je č. g. Leopold Stubelj.

Gorica — brez imena. Goriški župan se je pritožil pri namestniku radi odstranjenega napisa na novem kolodvoru. Govori se, da ostane goriška postaja brez napisa.

Za župana v Cerknem je bil izvoljen g. Anton Kosmač.

Pionirji delajo vožnjo pot čez Versec v Trento za artiljerijo. Dne 10. avgusta pojde cela brigada z dvema baterijama čez prelaz med Mojstrovko in Prisankom v Bovec, menda pride tudi nadvojvoda Henrik.

S tira sta skočila med postajama nove bohinjske železnice Podbrdo in Hudajužna v nedeljo, dne 29. julija okrog 3. ure popoldne dva voza tovrnega vlaka, ki je imel radi tega nekaj ur zamude, kakor tudi drugi vlaki. Druge nesreče ni bilo.

Iz raznih krajev.

— Ameriške novice. V Clevelandu je umrl Anton Jerič, doma blizu Novega mesta. — V Chisholmu je umrl Fran Klančar iz Lušarjev na Kranjskem. Utonil je pri kopanju. — V Jolietu je umrl Anton Čermak. — V Nashwanku je zadobil hude telesne poškodbe Jurij Hudak. — V Clevelandu je ponesrečil Andreju Tekavcu 19 mesecev stari otrok. Gospodinja je polivala ogenj s petrolejem, ki se je nenadoma ves vnel in objel s plamenom otroka, ki je stal poleg. — Na isti način je ponesrečila v Clevelandu tudi Ivana Godvan. — Istotam je zadela solničarica Josipa Frankoviča doma od sv. Križa pri Kostanjevici na Dolenjskem. — Antona Bajuka, ki je bil obdolžen nameravanega umora, je sodnija v Jolietu oprostila. Ranil je bil namreč z nožem Marijo Nemanic. Stvar se je prijateljsko poravnala. — V Jolietu je obstrelil neki Italijan Antona Čermaka. Vzrok je prepir. — V Brackenridgu (Pa.) je povozila cestna železnica Franca Vrbanka. Bil je takoj mrtev. Doma je bil od kranjsko-hrvaške meje iz vasi Boharce. — V Allgheny je umrl za vročinsko boleznijo Josip Mule, doma iz vasi Grivec pri Kostelju na Dolenjskem. — V Conemaughu se je poročil Ivan Pajk z gđc. Reziko Škufca.

Ljubljanski škof v Lourdu.

Zanimiv pogovor s francoskim škofom.

Lourdes, 30. julija.

Kakor znano, je ljubljanski škof dr. A. B. Jeglič šel v Lourdes s prvenci-dijaki zavoda sv. Stanislava v spremstvu dveh duhovnikov. Hitim Vam sporočiti nekaj zanimivosti iz tega našega potovanja.

Došli smo sinoči v nedeljo. Ko smo opravili svojo pobožnost pri čudežni jami, je šel prevzvišeni knezoškof obiskat tarbskega škofa dr. Schöpferja, ki stalno biva v Lourdu, ki je v njegovi škofiji. Sprejel je jako prijazno našega škofa. Danes zjutraj je maševal naš škof v jami in bo tudi še jutri in v sredo. Od spremljevalcev bo mogel vsak po enkrat maševati v jami.

Ob 11. dopoldne smo bili povabljeni na »dejeuner« k škofu dr. Schöpferju. Seveda je nanesel pogovor na sedanje politične razmere v Franciji, ki so tako razburile duhove, in ni se čuditi, da smo začeli govoriti tudi o naših razmerah.

Škof dr. Schöpfer pozna osebno dr. Šusteršiča, ki je bil tudi že v Lourdu in občeval z mnsgr. dr. Schöpferjem. Dr. Schöpfer je jako hvalil dr. Šusteršiča ter dejal, da ga je spoznal kot »dobrega politika in parlamentarca ter ptepričanega katoličana in vnetega zagovornika ljudstva.« Ko na to naš škof pove, da je dr. Šusteršič voditelj »S. L. S.«, ki stoji na katoliškem stališču, pravi dr. Schöpfer: Iz srca čestitam, da imate takega moža, Bog ga Vam ohrani! Da je pa slovensko preprosto ljudstvo odkrito pošteno, sem se že sam prepričal, ko sem pred leti na potovanju po Štajerskem zadel skupaj s slov. fanti in ž njimi govoril.

O sedanjih homatijah na Francoskem je dejal tarbski škof, da je prišlo tako daleč vsled čisto izrednih razmer. Mnogo katoličanov se je držalo trdovratno monarhične ideje v kljub modrim nasvetom papeža Leona XIII., ki je republiko priznal in svetoval katoličanom, naj priznajo tudi oni to vladno obliko, ki jo hoče imeti francosko ljudstvo. A premnogi se tega niso držali in s tem so odbili ljudstvo, ki je sicer dobro, a katoliških voditeljev se boji, ker misli, da bi takoj nastala monarhija, in zato rajši voli z blokom najhujše sovražnike katolicizma kakor pa s svojimi škofi, kate sicer ljubi, a v politiki jim ne zaupa.

Ob 1. uri se je škof Schöpfer, najprijazneje poslovil, odpeljal se je v Tarbes, kjer ima ta teden s svojimi duhovniki duhovne vaje.

Ob pol peti uri je naš škof vodil procesijo z Najsvetejšim. Ta prizor se s človeškim peresom ne da popisati. Sem naj bi prišli klevetniki katoliške vere! Veliko število bolnikov in tisoči ljudstva — vse poje in glasno moli. Zvečer ob pol 9. uri je bila procesija z gorečimi svečami; zvonik in cela fasada cerkve električno razsvetljena našemu škofu na ljubo. Pogled na to razsvetljavo s tisoč električnih žarnic v vseh mogočih barvah in na tisoče ljudstva (bilo je francoskih romarjev 4 do 5 tisoč) je tako impozanten, tako pretresujoč da človek strmi in — molči pa gleda, kaj naredi vera in zaupanje na Brezmadežno.

Ko je bila ta večerna procesija končana, so se vsi tisoči romarjev s svojimi duhovniki zbrali na esplanadi pred cerkvijo, kjer so peli »credo«, nato pa so duhovniki prosili našega škofa za višjepastirski blagoslov. Naš škof ves ginjen stopi na vzvišen prostor kjer ga pozdravi neki dekan (izvršen govornik). Ko škof podeli blagoslov, vse ljudstvo poklekne, na to pa se vzdigne in iz tisoč in tisoč grl zaori klic: »Vive monseigneur d' Autriche« (Živel avstrijski škof!) moški dvigajo klobuke, ženske mahajo z robci!

Sploh je francosko ljudstvo ves dan najpriskrnejše pozdravljalo našega škofa, če se je le ustavljal prevzvišeni, takoj jih je bilo krog njega polno iz vseh stanov, ki so ga prosili za blagoslov.

Jutri popoldne ob pol peti uri bo zopet naš škof imel procesijo z Najsvetejšim okrog bolnikov. Gotovo bo jutri še več ljudi, ker že prihajajo romarski vlaki.

Drobtine.

Velika nesreča z avtomobilom. V Pečuhu je zadel avtomobil ob neki mejniki. Nevarno ranjeni so okrajni komisar baron Wittmann,

Samomor pred materinimi očmi. Iz Korneuburga poročajo: Leopoldina Musil, 25-letna učiteljica hči, je kazala zadnji čas znake nenormalnosti. Minolo soboto je šla z doma in pustila na mizi listek, kjer je stalo napisano, da se gre v park usmrtiti. Ko je mati to prečitala, je hitela za hčerjo in jo videla sedečo na klopi ob Donavi. A ob prihodu matere, se je Leopoldina Musil naglo dvignila in vrgla v valove, ki so jo takoj zakrili. Navzoči mornarji so jo skušali rešiti, a se jim to ni posrečilo.

85-letni zaročenec in 14-letna nevesta. Te dni je tožil 85-letni starec 18-letno ženo na Dunaju zato, ker mu je ta pred štirimi leti obljubila s svojimi stariši vred, da ga bo poročila, če bo skrbel do 18. leta zanjo. Starec je izjavil, da je tako storil, a nezvesta zaročenka je poročila drugega. Zahteval je torej, da se mu povrne ves denar, ki ga je zanjo potrošil. Obtoženka pa je trdila, da je vse skupaj laž. Razprava je bila zelo zabavna.

3600 kron za jedno rožo. Znano je, kako ljubijo nekateri meščani cvetlice. Zato se v deželah, v katerih je več velikih mest, mnogo ljudi bavi edino le z gojenjem cvetlic. Tu se prirejajo razstave, ki privabijo odlične poznavalce cvetlic. V nedavno prirejeni razstavi cvetlic v Frankobrodu v Nemčiji, bo razstavljal, čigar cvetlica bo spoznana za najlepšo, dobil 3600 kron nagrade.

Železnice na svetu. Glasom neke štatiske je bilo koncem l. 1904 na vsem svetu 886.315 kilometrov železnic, nasproti 859.355 koncem leta 1903. Leta 1904 je torej naraslo 26.956 kilometrov novih železnic. Od teh poslednjih odade na Združene države 9538 km, dočim se vsej Evropi ni zgradilo novih železnic več nego okolu 5000 kilometrov. V Mehiki so zgradili 2769, v Argentini 2594 in v Braziliji 1671 km novih železnic. Na Ameriko odpade železniške mreže od 450.574 (na Združene države same 344.172 km), na Evropo 305.407 km, na Azijo 77.206, na Avstralijo 27.052, na Arfiko 26.074 km železnic. V Evropi ima med posameznimi državami največjo železniško mrežo Nemčija, namreč 55.564 km, potem pride Rusija s 54.708, Avstro-Ogrska z 39.186, Anglija in Irska s 36.297 km. Vse železnice na svetu so vredne približno 200 milijard kron.

Pomoč Dalmaciji. Včeraj so se sešle v ministerskem predsedništvu iz posameznih ministerstev sestavljene komisije, da prično razpravljati o državni pomožni akciji za Dalmacijo. Ministerski predsednik Beck je naglašal, da potrebuje Dalmacija izredno skrb države glede na svoj topografski in gospodarski položaj.

Spremljevalec cesarja Maksa umrl. V Badenu pri Dunaju je umrl vpokojeni domobranski višji intendant Friderik See, star 69 let. Pokojnik je bil adjutant cesarja Maksa v Meksiki.

Vsled žalosti radi smrti svoje matere se je ustrelil na dunajskem centralnem pokopališču privatni uradnik Uhl.

Za tiste, ki nimajo rok, so izumeli mehaniki roke iz aluminija ali lesa, na katerih se prsti premikajo potom posebnega mehanizma in je zato mogoče razne stvari pobrati ali prijati. Teh rok se morejo posluževati le tisti, katerih sklepi v komolcu še delujejo in jim manjka torej samo spodnji del roke.

Vse ladje preišče v Baltičkem morju ruska vojna mornarica, da se prepriča, če ne vozijo prepovedanega orožja.

Stroški za rešitev ponesrečene angleške bojne ladje »Montagu«. so znašali že zdaj 100.000 funtov šterlingov. Če se posreči, da ladja plove, bodo stala popravila najmanj še 300.000 funtov, »Montagu« postane težko še sposoben za boj in zato najbrže opuste nadaljna rešilna dela.

Sedemletni morilec. V Neudorfu pri Abanju Szanto (Ogrsko) je umoril neki sedemletni deček v prepiru svojo sestro s koso.

Milijonerjeva hči in jahalni učitelj. Hči newyorškega milijonarja Worka se je poročila s svojim jahalnim učiteljem Avrelom Batonyjem. Batonyj je bil nastavljen kot učitelj v najboljši newyorški jahalni šoli in je poučeval v jahanju tudi Alico Roosevelt.

Nemirli so v Ismajlu, kakor poroča rumunski konzul. Rumunska vlada je zastražila mejo. Mnogo judovskih beguncev je došlo v Bukarešt iz Odese in Besarabije.

Pleskarji na Nižjem Avstrijskem so izjavili arhitektom in zidarskim mojstrom, da podraže svoja dela radi zvišane cene vseh sredstev za 30 odstotkov.

Odpuščeni poštni uslužbenci na Francoskem. Francoska vlada vztraja pri tistih svojih sklepih, ki se tičejo odpuščenih poštinih in brzojavnih uslužbencev. Torej ne bodo pomiloščeni.

Tekstilna industrija po Italiji vsled štrajkov zopet počiva. V več mestih na severu in v Toskani so tovarne zaprte. Stavka skupno nad 100.000 delavcev.

Ruski detektivi v Ameriki. Iz Nev Jorka javljajo, da ima ruska vlada po Ameriki mnogo detektivov. Ti pazijo v prvi vrsti po javnih bibliotekah na tiste, ki čitajo anarhistične knjige. Takega potem na skrivaj zasledujejo in pridejo tako pogosto na sled nevarnim anarhistom.

Starec na smrt obsojen. V Rzeszardu je bil 80letni judovski krčmar Jakob Stern na smrt obsojen, ker je umoril nekega kmeta.

Umor in samomor. Iz Lvova poročajo: Inženir Majeovski je slikarico Baluk s strelom iz revolverja smrtno ranil in nato sebe ustrelil.

Žganjarska povest. V Hagnu na Vestfalskem sta sedela dva pijanca in stavila, kdo bo izpil več žganja, ne da bi bil pri tem pijan. Prvi pregovori pri tem krčmarja, naj mu da v steklenici vode, a drugi stori isto. Nato pijeta oba vztrajno kozarec za kozarcem in se jezita na tihem drug na drugega, ker noče biti nobeden pijan. Končno zamenjata pijačo in spoznata, da pijeta oba — vodo. Navzoči se smejejo, a žganjarja osramočena oddeta.

Samomor v vulkanu. Nedažno je skočil neki Japonec, kakor poročajo iz Jokohame, v žrelo vulkana Azamajame. Svojim starišem je pisal prej, da je že več mesecev ves obupan, da je pobegnil zato od doma in bo skočil v žrelo Azamajame. Pisal je, da bo tako njegova smrt sijajna in da se bo dvignil v vulkanovem dimu v novo in lepše življenje onstran neba. Pravilo, da so na Japonskem taki samomori precej navadni.

Usnjarska razstava pod zaščito oldenburške princeze se bo vršila letos v Peterburgu. Razstavljeni bodo tudi razni usnjarski izdelki. Zastopnik za Avstrijo je Artur Gobiet, Praga, Karolinska dolina.

Najdaljšo brado v vsej Evropi ima sedaj v okraju Novara v Italiji živeči Josip Ronchetti. Sam je visok šest črevljev, a brada je skoro istotoliko dolga.

Čebelin pik za zdravje. V Filadelfiji je pustil neki Frank Mac Glyn, da so mu čebele opikale ves hrbet. To je storil v navzočnosti 2000 ljudi, ki jim hoče dokazati, da pomaga čebelin pik zoper revmatizem. Istotako se je pustil navotam opikati Henrik Twirmit.

učencem prvega, po vsi roki. Dozdaj še to zdravljenje ne kaže uspeha. Za enkrat ima prvi ves otečen hrbet, a drugi vso zateklo roko.

Kolkovo voznih listkov je potreba za pot okoli sveta? Kako preprost je danes promet okoli sveta, kaže dejstvo, da je potovalni urad »Hamburg-Amerika Linie« izdal potnikom, ki so bili namenjeni okoli sveta, je pet voznih listkov; in sicer en listek iz Hamburga do New Yorka, družega od New Yorka do Vancouverja tretjega od Vancouverja do Honkone, četrtega od Honkone do Genove in petega od Genove nazaj v Hamburg. Pri tem ima popotnik popolno prostost, pretrgati vožnjo kadar in kolkorkrat hoče. Neznatne karte, ki odpro srečnemu potniku pot okoli zemeljske oblike, niso večje, ko pol dopisnice in se popolnoma lahko spravijo v telovnikov žep.

Kolkovo davka plačujejo zasebne avstrijske železnice? To je silno zanimivo vprašanje. Lani je plačala južna železnica devet milijonov kron davka, čistega dobička pa je imela 18 milijonov kron. Severna železnica je plačala davka osem milijonov kron; priv. avstro-ogrška družba državnih železnic šest milijonov kron, avstr. severozahodna železnica dva in pol milijona kron. Kolkovo pa druge manjše železnice!

Dva mrliča brez glave na strehi železnškega vagona. V Debrečinu so zapazili 31. m. mes. na strehi nekega vagona dva mrliča brez glave. Bila sta dva kmečka fanta, ki sta se peljala na strehi vagona, da bi ne plačala vožnje. A v železniškem vagonu jima je odtrgalo glavi.

Sredstvo proti komarjevemu piku. Neki italijanski zdravniški list priporoča kot najboljšo sredstvo proti komarjevemu piku vročino. Nad mestom namreč, kamor nas je picil komar, moramo držati 10 minut kolikor najbližje mogoče tlečo smodko ali tleč ozelji ali kaj sličnega. To vselej docela vspešno pomaga.

O fotografu, ki je pomlajal. V Solnogradu so zaprli nekega potnika, Adolfa Lukeža, ki se je izdajal kot zastopnika svetovnoznanih fotografskih tvrdk. Hodil je zlasti okrog postarnih gospodičen, in jim obljubil, da jim bo napravil fotografije, na katerih bodo videti deset let mlajše. Na ta način se je dala seveda marsikatera zapeljati in mu je plačala primeren preduljem. V zadnjem času pa je pogledala ena njegov aparat, ki ga je skrival pod zeleno plahto in videla — navadno ročno harmoniko z majhnim daljnogledom spredaj. Fotograf Lukeža so zato zaprli in obsodili na štiri mesece zapora.

Sicilijanska krvna osveta. V Planettu pri Palermi je oklofutal kmet Ajello nekega dečka. Kmet Arlotta, da bi ne iztekla stvar tako gladko, če bi bil on dečkov oče. Sicilianca sta se takoj sprla. Ajello je bil obožen in je udaril s puškinim kopitom Arlotta, ki je zbežal, a se takoj povrnil s puško dvocevko, iz katere je vstrelil Aiella v spodnji del života in v desno roko. Ajello je tudi vstrelil in ranil Arlotta, ki je nato zbežal. Aiello je nasledoval bežečega Arlotta, dasi ranjen v trebuhu in na roki in je popolnoma usmrtil z dvema streloma Arlotta, ki se je zgrudil na tla in prosil milosti. Na že mrtvo truplo je še večkrat ustrelil. Došli kmetje se niso upali nastopiti proti besnemu Ajellu, ki so ga potem odpeljali umirajočega v bolnišnico.

Čudna požarna bramba.

Požarna bramba, ki bi rada pri požaru pomagala, pa ne sme, je res čudna. Saj je pa tudi ena sama taka, in sicer v Carigradu.

Leta 1887. je začelo v bližini sultanove palače goriti. Gasilci so bili kar najhitreje na mestu nesreče. Sultan, ki je vedno v strahu za svoje življenje, je slišal trobiti, čul je ropot

vozvov, upitje in klicanje ljudi in takoj mu je šnila v glavo misel, da je izbuknila zarota zoper njega. Abdul Hamid je v grozi in trepetu pričakoval, kaj bo iz tega. Ko pa je zvedel, da je ves ropot in krik povzročila samo požarna bramba, ga je pograbila taka jeza, da je takoj ukazal društvu prostovoljnih gasilcev razpustiti.

Drugi dan je prišel načelnik k sultanu in ga prosil, naj svoj ukaz prekliče. Sultan se je po dolgih prošnjah udal, a ob enem ukazal, da morajo gasilci vsakokrat, predno gredo gasiti, prej njega prositi za dovoljenje. In ta njegov ukaz je še sedaj v veljavi. Da poteče precej časa predno se dobi potrebno dovoljenje, ko je čas tako silno drag — je umevno.

Zanimiva ženska. Eliza Copiato iz Porto St. Giorgio pri Anconi, lepa šestnaestletna deklica, je bila pred nekaterimi meseci nenadoma izginila. Starši so obvestili o tem oblasti, ki so jo zaman iskale po vsi Evropi. Končno so našli ljudje ob morju njeno obleko in mislili, da je skočila najbrže sama v morje, radi nesrečne ljubezni. Istodobno je prišel v Ankonu mlad in gladko obrbit fant in vstopil v službo k trgovcu Servadiu. Tam je služil zelo vestno in na splošno zadovoljnost za kočijaža. Naposled je pričel tudi ljubavno razmerje s kuharico in se z njo zaročil. Ko pa je nekoč sedel spredaj na vozu in ravnal konje, je zaklical za njim neki iz Porta St. Giorgio došli potnik: »Eliza, Eliza!« Kočijaž se je ozrl, ves prebledel in nenadoma pognal konje. A mož je pričel pripovedovati ljudem, da je kočijaž Eliza Copiato, ki je pobegnila zaradi nesrečne ljubezni iz Porta San Giorgio. Nato so kočijaža pozvale oblasti in prej navedeno se je resnično dognalo. Eliza se je vrnila k staršem, ki so se nad izgubljenost hčerko zelo veselili.

Človeško truplo v vodovodnem rezervoarju. V Bradfordu na Angleškem so izvedli meščanje, da leži v rezervoarju, iz katerega pije vse mesto vodo, truplo nekega samourmorilca. Zahtevali so, da se ga odstrani, a inženirji so bili proti temu, češ, da je škoda, ki jo bo povzročilo trohneče truplo, dosti manjša, kakor tista škoda, ki jo bo povzročilo odpeljavanje vode iz rezervoarja; samo na ta način bi bilo namreč mogoče priti do trupla. Inženirji so zmagali in ljudje pijo zdaj nadalje vodo iz rezervoarja, kjer gnije človeško truplo.

Narodno gospodarstvo

Uvoz surovega masla v Egipt.

Egipt ima premalo goveje živine, da bi mogli doma pridobivati dovolj surovega masla. Egipčanski kmetovalci — felahi — rede ponajveč bivolke, ki imajo malo mleka. Maslo prodajajo raztopljeno in ker je zelo belo, je prodajalci barvajo. Raztopljeno maslo devajo v plehnate pušice, v katerih je bil petrolej. Najboljše maslo dobivajo iz zelenice Fajmu, a le od mesca januarja do maja. Največ masla pa pride iz Zgornjega Egipta. Trgovci kupijo maslo po vaseh in je plačujejo kilogram od K 1.93 do K 2.32.

Zadnji čas se je tudi vlada začela zanimati za mlekarstvo in je napravila v spodnjem Egiptu uzorno mlekarstvo, kjer se poučujejo sinovi o umnem mlekarstvu. Tudi večji posestniki so se jeli pečati z izdelovanjem surovega masla. V Damietu in Rosetu so trgovci, ki pokupijo od felahov mleko in izdelujejo surovo maslo, ki je kot namizno surovo maslo prodajajo kilogram po K 3.10. Kolikor ga ne prodajo kot namizno surovo maslo, je raztopljeno prodajajo v plehnatih pušicah kilogram po K 2.32.

Domač pridelek surovega masla nikakor ne zadostuje za Egipt in zato se ga vedno več uvaža iz tujih držav. In sicer je prišlo l. 1903 surovega masla v Egipt iz: Turčije 941.378 kg, Angleške 42.986 kg, Italije 36.995 kg, Avstralije 30.280 kg.

Največ surovega masla torej uvaža v Egipt Turčija in sicer iz Sirije, ki je izdeluje ponajveč osoljeno ovčje maslo. Raztopljeno se to maslo vlije v pušice od petroleja, ki se prej dobro izžgo in izčistijo s peskom in pepelom. Tako maslo stane v Aleksandriji kilogram K 1.68 do K 2.24. V Egiptu je trgovci prestvarjajo na razne načine in mešajo z margarinom, bombaževim oljem ali svinjsko maščobo in tako maslo prodajajo kilogram po K 1.50 do K 2. Določb proti ponarejanju živil v Egiptu nimajo.

Namizno surovo maslo uvažajo iz Angleške, ki ga sama dobiva iz Irskega in Danskega. Na Angleškem ga devajo v nove plehnate škatle z angleškim napisom.

Iz Laškega uvoz zadnja leta poenjuje. Dovaža se v Egipt v plehnatih škatlah od 1 do 5 kg, ali pa v sodčkih od 20 do 80 kg in stane kilogram K 2.10 do K 2.94 postavljen v Benetke.

Novjši čas se izvažajo surovo maslo v vedno večji množini iz Avstralije, kjer mlekarstvo silno napreduje. Avstrija je leta 1899 prodala v Egipt še 24.447 kg surovega masla, a ta uvoz je skoro popolnoma prenehal, kajti l. 1903 se je prenelialo v Egipt iz Avstrije samo še 937 kilogramov.

Pravo ljudsko domače sredstvo, ki ga mnogo rodbin rabi iz lekarne B. FRAGNERJA c. kr. dvornega založnika v Pragi, slovi že nad 50 let kot preizkušeno domače zdravilo, olajšuje bolečine, prepreči unetie in pospešuje celjenje, vsled česar se je razširilo že po celi monarhiji in ga imajo v zalogi vse lekarne. To je nač najboljši dokaz za njegovo izbornu učinkovitost. To mazilo ne izgubi tudi če ga leta in leta hranimo nič na učinku, in bi ga vsled tega ne smelo manjkati v nobeni hiši.

Smrt muham! je najboljšo domače sredstvo za pokončavanje muh.

Cena: 1 pola 10 vin. Pri večjem odjemu znaten popust. Glavna založba pri Karolu Kummer, trgovina s špicerijskim blagom v Kamniku na Grabnu. Priporoča avole špicerijsko blago, osobito pa moko in žito po nizki ceni. 1755 3-1

Za nagluhe

je Ploberjev novozboljšani slušni bobnič neobhodno potreben. (D. R. G. M. 269. 339; patenti v inozemlju naznanjeni.) Z velikim uspehom se rabi ako šumi po ušesih in pri nervoznem bolenju ušes. Kdor ni popolno gluha, dospe na ta način do zboljšanega sluha. Neporušljiv in skoro neviden, ako se nosi v ušesu. Tisoči v rabi. Mnogo zahvalnic od gospode in zdravnikov. Pošilja se, ako se pošlje denar naprej ali povzame. 1 komad 10 K, 2 komada 18 K. — Prospekt in zahvalnice zastoj. 1742 3-1

C. POEHLMANN,
Wilhelmstrasse 10, Monakovo (München) W. 44.

Moja soproga je 5 let čutila hudo šumenje po ušesih in je malo slišala; po komaj trimesečni porabi Vašega slušnega bobniča je pa skoro popolno ozdravljena, in Vam z radostjo sporočam, da sedaj po preteku petih let zopet čuje tikatakanje ure.

O. K. Uim.

Prilagodna številka „DOMOLJUBA“
izide dne 16. avgusta 1906.

Loterijske srečke.

Dunaj,	28. Julija	66	51	60	57	35
Gradec,	28. Julija	50	54	19	25	18
Trst,	4. avgusta	71	18	22	89	66
Linc,	4 avgusta	49	62	58	52	41

Potniki v Ameriko

kateri želijo hitro, sigurno, pošteno voziti, si kupijo svoje šifkarte le pri domači družbi

Austro-Amerikana

katera s svojimi najnovejšimi in najlepšimi električno razsvetljenimi parolki direktao iz Trsta po po mirni Adriji, mimo lepih dežel Italije, Španije itd. brez presedanja, do konca poto do avstrijske vlado varuje, svoje potnike spremlja in tudi 100 kg prtljage prosto dá. Obrniti se je treba le na domačega agenta 1697 D 2

Simon Kmetec v Ljubljani, Kolodvorske ul. 26.

Odhod parnikov vsak teden.

Učenec za čevljarstvo obrt

poštenih starišev. se sprejme pri čevljarstvu mojstru Ivanu Samsa v Knežaku na Notranjskem. 1736 3-1

Rudo železno, bakreno, cinkovo, kupim proti takojšnjemu plačilu in dolgoletnih pogodbah. Hermann Biermann, Vratislava, (Breslau) VIII. 1747 3-1

Fr. Krikorka, tkalnica Nachod.
Najcenejša prodaja ostankov
Rumbarška tkanina 18 kr. meter; flanel 17 kr. meter; blage za obleke 90 cm široko 32 kr. met. 110 cm široko 37 kr. meter; cešir 18 kr. meter. Ostani dolgi 10-15 m. Vse najboljše kakovost, pristna barva, razpošilja le proti povzetju. 1474 611

Spretnega in zanesljivega 1756 2-1

žagarja
sprejme takoj v službo
Ignacij Cesenj
Brod pri Št. Vidu na Ljubljano.

Kdor želi kakao in čokolado, temu boči priporočam:
Ivana Meffa
Kandol-Kakao
ki ima najmanj belice v sebi, je torej najlaže prebaven, ne povzroča niheli zaprtosti in je ob najboljšem okusu izredno poceni.
Pristen samo s imenom **Ivan Meff** in s levo varstveno znamko.
Zavoji po 1/4 kg 90 vinarjev
1/2 „ 60
Dobiva se povsod.

Krojaškega učenca išče

Alojzij Prijatelj, krojač v Ribnici. 1735

Učenca sprejme takoj

Ant. Bajec, umetni in trgovski vrtnar, Ljubljana, Karlovska cesta št. 2. — Hrana, stanovanje in perilo prosto ter mesečne plače po dogovoru. 1739 2-1

Krepak in zdrav učenec

zmožen tudi nekoliko nemškega jezika se sprejme takoj v specerijsko in galantarijsko trgovino 1734 1
D. Repeta na Bledu
Obiskoval boče tudi obrtno nadaljevalno šolo.

Prodam posestvo

iz proste roke obstoječe iz hiše, gospodarskega poslopja, njiv za 8 mern. posetve in 2 oral gozda. Vse v najboljšem stanju, oddaljeno pol ure od fare Sv. Trojice. Cena po dogovoru. 1722
Jan. Kastelic, Skovce, p. Tržišče pri Mokronogu.

Kratko a dobro. Za polovico

cene po ceniku, tudi ako se vzame posamič, dobavimo vam vse. Tako stanejo **kolesa gl. 40.-**. Od gl. 47.- dalje popolno carine prosto od avstrijske razpošiljalnice. Freilauf gl. 2- več. **Multiplex kolesa** 6 letno pismeno jamstvo. Kolesni krov gl. 2-40, 2-60, 2-80. Zračne cev gl. 1-50, 1-70, 2-10, pism. jamstvo. Sedlo 1 gl. vožna sesalka 50 kr., držala, osi itd., primerne za vsak sistem, čudovito ceno Krasni cenik zastoj in poštnine prosto. Iščejo se zastopniki tudi za samo priložnostno prodajo. Postranski zaslužek. **Multiplex-Fahrrad-Industrie Berolin 41**, Oitschine rstr. 15. 1229 10

Vsem, ki se čutiljo utrujene in bedne,
ali so nervozni in brez energije, da „Sanatogen“ nov življenski pogum in novo moč. Sljajno potrdilo nad 3000 profesorjev in zdravnikov. Dobiva se v lekarnah in drožerijah. Brošure razpošilja franko in zastoj Bauer & Co., Berlin S. W. 48 in glavno zastopstvo C. Brady, Dunaj I. 1686 5-2

Poslavno varovano. Vsako ponarejanje in ponatiskovanje kaznivo.
Edno pristen je Thierryjev 2630 D balzam 52-82
le z zeleno znamko „redovnica“.
Maroaleansko neprekono proti slabemu prebavljanju, krčem v želodcu, koliki, kataru, prsnim boleznim, influenci itd. itd.
Cena 12 majhnih ali 5 dvojnatis steklenic ali ena velika specialna steklenica s palent. zamaškom K 5- franko.
Thierryjevo centifolijsko m. o. povsod manj kot non plus ultra proti vsem še tako starim ranam, vnetjem, ranitvam, abscesom in oteklinam vseh vrst. Cena: 2 lončka K 3-60 se pošlje le proti povzetju ali denar naprej.
Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogoški Slatini.
Brošura s tisoči originalnih zdravilnih pisem gratis in franko. V salog v skoro vseh večjih lekarnah in medicinskih drogerijah

Gimnazijski konvikt benediktinskega samostana v Št. Pavlu v lepi, zdravi logi v lavantinski dolini na Koroškem. 1316 8-7
Javna popolna gimnazija in zasebni pripravljalni tečaj. Prospekte razpošilja na zahtevo samostansko predstojništvo. Sprejmo se tudi dečki-pevci proti štipendiji ali brezplačni hrani.

Cunard Line.
Najprimernejša, najcenejša in dobra vožnja iz **Ljubljane v Ameriko.**
Je in ostane preko Trsta z brzoparniki prve angleške parobrodne družbe „Cunard Line“ to je gotovo in se ne da vsiliti. Veliki moderno opravljeni znažni parniki te družbe odhajajo iz Trsta vsake 14. dni. Pouk in vozne liste daje obliavsteno potrjeni zastopnik **Andrej Odošek**, doslužnik uradnik državnih železnic in hišni posetnik v Ljubljani. **Niščova ulica št. 36**, blizu cerkve Svca Jezusovga. Kdor želi več pojasniti, naj tu pismeno povpraša ali pa pride osebno v pisarno. Po kolodvorih in cestah nikdo ne čaka in tudi na druge silne načine nihče ne vabi. 2004 D 21

Fr. Čuden
urar in trgovec na drobno in debelo v **Ljubljani.**
Edini zastopnik švicarskih tovarn „Union“.
Najnižje cene.
Lepi novi ceniki na zahtevo tudi poštnine prosto. 997 8

Odlikovano. Ustanovlj. 1870.
Vse vrste **lovskega i. luksusa orožja** se kupi najbolje, najcenejšo pod 3letnim jamstvom naravnost iz orožarne 1670 2

Anton Sodfa
Borovlje na Koroškem. Bogato ilustrovani ceniki zastoj in franko. — Pošiljatve na ogled dovoljene.

Cene Češke pestiljne perje

5 kg novega skubljenega K 9-60, beljega K 13-; belega, lake mehkega, skubljenega K 18-; kron 34-; snežnobelega, mehkega, skubljenega K 30-; kron 30-; Pošilja se franko proti povzetju. Tudi se zamenja ali nazaj vzame proti povratni poštnini stroškov. **Benedikt Sachsel, Lehen 159** 1632 p. Pizen na Celkem.

Klauerjev „Triglav“
je najbolj zdrav izmed vseh likérjev.
Pravi in pristni Triglav izdeluje edinole **J. KLAUER, Ljubljana.**

Brandy de Brunos (Bosanski slivovec) najfinejše, staro blago razpošiljajo v pletenkah (3l) po K 9, — franko po povzetju sadne destilacije lekarja K. Fuhrich-a, Foča, Bosna. 1954 10-8

Tovarna za stole Franceta Švelgeljna na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko izdeluje

vsakovrstne stole od preprostih do najfinejših po najnižjih cenah brez konkurence. Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo 2525 D 26-16 zastoj in franko.

„Slava Mariji“

ob tristoletnici Marijine družbe se še vedno dobi v „Katol. bukvarni“ v Ljubljani po 40 v. izvod.

Ohranitev zdravega želodca

tiči največ v ohranitvi, pospeševanju in v uravnavi prebavljanja ter odstranitvi nadležnega zaprtja. Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek zbujačo in prebavljanje pospešujočo in lahko odvajajočo domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane posledke nezmernosti, slabe diete, prehlajenja, in zoprnega zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezmerne tvoritve kislin ter krče je *dr. Rose balzam za želodec* iz lekarne B. FRAGNERJA v PRAGI.

1/2, steklenica 1 K, 1 steklenica 2 K.

SVARILO! Vsi deli embalaže imajo postavno deponovano varstveno znamko.

Glavna zaloga **lekarna B. FRAGNER-JA v PRAGI** c. in kr. dvornega dobavitelja

„pri črnem orlu“

Praga, Malá Strana, ogel Nerudove ul. 203.

Po pošti razpošilja se vsak dan. Proti vpošiljavi K 2-56 se pošlje velika steklenica in za K 1-50 mala steklenica na vse postaje avstro-ogrške monarhije poštne prosto.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske, v Ljubljani se dobiva pri gg. lekarnarjih: G. Piccoll. U. pl. Trnkóczy, M. Mardetschláger, J. Mayr. 431 b 20-20

KAVINA PRIMES

zajamčeno pristna cikorija.

Izdeluje

Prva jugoslovanska tovarna za kavine surogate, figovo in sladno kavo

Ljubljani.

A. Šarabon v Ljubljani tik svetega Petra cerkve.

Trgovina s špecerijskim blagom, moko, žganjem in deželnimi pridelki na drobno in debelo. Velika zaloga istrskega in laškega **brinja**, fig in sliv za žganjekuho. Ob času setve najboljše, zajamčeno zanesljivo kaljiva travna, žitna, deteljna in vrtna **semena**. Dobi se tudi klajno apno in redilni prašek za živino. Najnižje cene, poštena in točna postrežba. 479 26-12

L. Luser-jev obliž za turiste

najboljše in najgotovješe sredstvo proti kurjim očesom, trdi koži itd. 825 Glavna zaloga: L. Schwenk-a lekarna, Dunaj-Weldling Zahte **Luser-jev** obliž za turiste vajte K 1-20 Dobiva se v vseh lekarnah. 20-16

Hamburg-Amerika Linie

Vožnje trajajo 6 dni izvirna prilika za potovanja Je in ostane z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parnikji

Amerika 24.000 ton **Victoria** 25.000 ton

Kaiserin Augusta torej še enkrat večji kakor do sedaj veliki parnikji z 8-10000 tonami

Pojasnila daje zastopnik **Fr. Seunig, Ljubljana** Kolodvorske-ulice štev. 28

Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, sredo in četrtek v teden.

Preč. cerkvenim predstojništvom!

Priporočamo kot najcenejši, a elegantni tlak za cerkve, zakristije, veže, kuhinje in hodnike krasne

mozaične plošče

iz cementa v raznih barvah (do 5) in okusnih vzorcih po K 3-6 loco Ljubljana za 1 m². Imam tudi eleganten trotoar za pred in okoli hiše in cerkv. — Krasni so pokopališki križi iz mitiranega marmorja.

Slav. cestnim odborom in podjetnikom priporočamo zalogo cementnih cevi (6, 10, 15, 20, 25, 30, 40 cm notr. svetlobe) po jako ugodnih cenah, milne kamne, raznovrstne stopnjice, podboje, (bangerje), oklepe za okna itd.

Gg. kmetovalcem nudimo poleg imenovanega trešno cementno opeko, korita za prašiče (od 6 K naprej), grobne okvirje in spomenike iz cem. marmorja, 6 centimeterske cevi (1 m po K 1-20) za nalivanje vode mesto drugih železnih in lesenih cevi pri vodovodih, podstavke za pred vodnjake in drugo cementno blago.

Andrej Zajc

cementarna na Pešati, pošta Dol (Lustal). Ceniki in vzorci v naravi na zahtevo.

„Vzajemna zavarovalnica“

Dunajska cesta 19

v Ljubljani

Dunajska cesta 19

v Medjatovi hiši v pritličju

sprejema: 1. zavarovanja vsakovrstnih poslopij, premičnin in pridelkov proti požarni škodi; 2. zavarovanja zvonov proti poškodbli, in 3. zavarovanja za nižjeavstrijsko deželno zavarovalnico na Dunaji za življenje in nezgode.

Pojasnila daje in vsprejema ponudbe ravnateljstvo zavarovalnice ter postreže na željo tudi s preglednicami in ceniki.

Ta edina slovenska zavarovalnica sprejema zavarovanja pod jako ugodnimi pogoji, da se lahko meri z vsako drugo zavarovalnico. — V krajih, kjer še ni stalnih poverjenikov, se proti proviziji nastavljajo spoštovane osebe za ta zaupni posel. Postavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovancem popolno varnost.

38 D 24-15

Edina domača zavarovalnica! Svoji k svojim!

Krajše povesti.

- Basnigoj, Zaroka o polnoči. K — 40.
 Bedének, Solnce in senca. Povest K — 40.
 Brezovnik, Šaljivi Slovenec. Zbirka najboljših kratkočasnic iz vseh stanov. K 170.
 Cegnar, Babica. 2 sešitka K 130.
 Cigler, Sreča v nesreči. K — 74.
 Cigler, Deteljica ali življenje treh kranjskih bratov, francoskih vojakov. K — 70.
 Cigler, Kortonica koroška deklica. K — 70.
 Hoffman, Bog pomaga. Povest, karton. K — 90.
 Hoffman, Peter Prostack. Povest, kart. K — 90.
 Hoffman, Kar Bog stori, vse prav stori. Povest, karton. K — 90.
 Hoffman, Kako vzgaja usoda. Povest. K — 90.
 Hoffman, Čas je zlato ali od uboštva do bogastva. Povest. K — 82.
 Keller, Prst božji ali izgledi božjih kazni, oziroma slučaj, ki niso slučaj. 2 zvez. K — 90.
 Koder, V gorskem zakotju. Povest. K — 40.
 Kosl. Sto narodnih legend. Slovenski mladini in preprostemu ljudstvu v pouk in zabavo. Trdo vezano K 130.
 Lesar, Perpetua ali afrikanski mučenci. K 130, trdo vezano K 160.
 Parapat, Robinson starši. Njegove vožnje in čudovite dogodbe. K 130, trdo vezano K 150.
 Mayr, Mučenci. Starokrščanska povest. K 105.
 Sienkiewicz-Miklavc, Zakruhom. Povest. K 40.
 Tomšič, Peter Rokodelič. K — 50.
 Trošt, Pri stricu. Povest. K — 95.
 Trstenjak, V delu je rešitev. Poučna povest. K — 70.
 Vonomir-Križan, Svitoslav. Povest. K — 40.
 Zakrajšek, Oglénica ali hudobija in nedoličnost. Povest. K — 70.
 Zupančič, Fabijola ali cerkev v katakombah. Po kardinalu M. Wiesemanu. K 130, vezano K 150.

Razne povesti.

- Vsak sešitek po 45 vinarjev: Črni bratje. — S prestola na morišče. — Leban, 100 beril za otroke. — Feldmaršal grof Radecki. — Mirko Poštenjakovič. — Venček pravilic in pripovedk. — Pri Vrbovčevem Grogju. — Lažnjivi Kljukec. — Močni baron Ravbar. — Izdajalca domovine. — Tiun-Ling, kitajski morsk razbojnik. — Najdenček. — Maksimilijan I. cesar mehiškanski. — Vstajenje. — Knez Črni Jurij. — Repoštev. — Pod turškimi jarmom. — Hildegarda. — Naselnikova hči. — Nikolaj Zrinjski. — Hirlanda. — Kako je izgnil gojzd. — Jama nad Dobrušo. — Doma in na tujem. — Potovanje v Liliput. — Hubad pripovedke I. — Hubad pripovedke II. — Narodne pripovedke za mladino II. — Car in tesar.
- Vsak sešitek po 37 vinarjev: Božični darovi. — Eracem predjamski. — 60 malih povestij. — Sveta grofinja Genovefa.
- Vsak sešitek po 53 vinarjev: Spominski listi iz avstrijske zgodovine. — Šaljivi Jaka I. — Šaljivi Jaka II. — Izanama, mala Japonka. — Krištof Kolomb. — Darinka mala Črnogorka. Sila, mala Hindostanka. — Narodne pripovedke za mladino I.

Za poštnino ni treba denarja posebej prilagati, ker je ista že pri vsaki knjigi uračunjena; pri večjih naročilih povrnemo poštnino, tem, da dodamo kako primerno brošurico ali knjigo brezplačno. — Kdor torej želi naročiti eno ali več teh knjig naj pošlje denar po nakaznici na naslov: „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani, in zapiše na odrezek (kupon) katere knjige bi rad naročil. Če pa kdo ni vujen pošiljati denar po nakaznici, naj nam naznani naslove dotičnih knjig na dopisnici ali v pismu, nakar mu pošljemo vže izpolnjeno položnico, katero mora potem oddati z denarjem vred pri poštnem uradu. Takoj po prejemu denarja določimo zaželjene knjige.

„Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani.

Zgodovinske povesti in pripovedne zbirke.

- Andrejčkov Jože — Pripovedni spisi — :
- I. Črtice iz življenja na kmetih. K — 40.
 - II. Matevž Klander. — Spiritus familiaris. — Zgodovina motniškega polja. — Gregelj Koščenina. K — 40.
 - III. Amerika, ali povsod dobro — doma najboljšje. K — 40.
 - IV. Popotni listi. — Cesar Jožef v Krašnji. — Nočni sprehod. — Popotniki v arabaki puščavi. — Spomin na Dubrovnik — Dambaški zvon. K — 40.
 - V. Žalost in veselje. K 105.
 - VI. Nekaj iz ruske zgodovine. — Vojniška republika zaporoških kozakov. K — 40.
 - VII. Božja kazen. — Plavec na Savini. — Čudovita zmaga. K — 40.
 - VIII. Emanek, lovčev sin. — Berač. K — 40.
- Benédek, Od pluga do krone. Zgodovinski roman iz minulega stoletja. K 2/20, vezano K 310.
- Dimnik, Avstrijski junaki. S 17 podobami. K 160.
- Kočevar, Mlinarjev Janez slovenski junak ali uplemenitba Teharčanov. K — 90.
- Kržič, Zgledi bogoljubnih otrok iz vseh časov krščanstva. I. do III. del po K — 70.
- Kržič, Vrtec. Časopis s podobami za slovensko mladino. Letnik 1894 do 1902, vezan po K 330.
- Kržič, Vrtec, letnik 1903 K 370.
- 1904 do 1905 po K 430.
- Angelček, otrokom prijatelj, učitelj in voditelj. Letnik I. do X. po 95 vin.
- Kržič, Angelček. Letnik XI. do XIII. po K 115.
- Majar, Odkrijte Amerike. Poučno zabavna knjiga v treh delih, o Kolumbu, Kortesu in Pizaru, Trdo vezano K 2/20.
- Mladinska knjižnica. Povesti:
- I. Brinar, Medvedji lov — Čukova gostija. Trdo vezano K — 90.
 - II. Trošt, Na rakovo nogo. Trdo vezano K — 90.
- Šmida Krištofa — spisi.
- I. zvezek: Ljudevit Hrtar. — Golobček. Posl. P. Hugolin Sattner. (Drugi natis.) mehko vezan 70, trdo 90 vin.
 - II. Jozafat, kraljevi sin Indije. Posl. P. Flor. Hrovat. (Drugi natis.) Mehko vezan 70, trdo 90 vin.
 - III. Pridni Janezek in hudobni Mihec. Posl. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 90 vin., trdo K 110.
 - IV. Kanarček, Kresnica, Kapelica v gozdu. Posl. P. Hug. Sattner. Mehko vezan 50, trdo 70 vin.
 - V. Slavček. — Nema deklica. Posl. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 50, trdo 70 vin.
 - VI. Ferdinand Poslovenil. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 70 v., trdo 90 v.
 - VII. Jagne. — Starček z gore. P. Fl. Hrovat. Mehko vezan 80, trdo 1 K.
 - VIII. Pirhi. — Ivan, turški suženj. — Krščanska obitelj (družina). Poslov. P. Fl. Hrovat. Mehko vezan 70, trdo 90 vin.

- IX. Hmeljevo cvetje. — Marijina podoba. Posl. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 70, trdo 90 v.
- X. Ludovik, mladi izseljenec. Posl. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 70, trdo 90 v.
- XI. Najboljša dedščina. — Leseni križ. Poslovenil P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 50, trdo 70 vin.
- XII. Roza Jelodvorska. — Izdalo Katoliško tiskovno društvo v Ljubljani. Mehko vezan 70, trdo 90 vin.
- XIII. Sveti večer. Posl. Fr. Salezij. Mehko vezan 70 vin., trdo 90 vin.
- XIV. Povodenj. — Kartuzijanski samostan. — Posl. Fr. Salezij. Broš. 70 vin., vez. 90 v.
- XV. Pavlina. Poslovenil Fran Salezij. Mehko vezan 70 v., trdo 90 vin.

Spillmannove povesti:

- I. zvezek: Ljubite svoje sovražnike. Povest iz maorskih vojsk na Novi Zelandiji. K — 45, vezano K — 65.
 - II. Maron, Krščanski deček z Libanona. Povest iz časov zadnjega velikega preganjanja po Druzih. K — 45, vez. K — 65.
 - III. Marijina otroka. Povest iz kavkaških gora. K — 45, vezano K — 65.
 - IV. Praški Judek. Povest. K — 45, vezano K — 65.
 - V. zvezek: Ujetnik morskoga roparja. Povest. 40 vin., trdo vez. 60 v., po pošti 5 v. več.
 - VI. zvezek: Arumugam, sin indijskega kneza. Povest. 40 vin., trdo vez. 60 vin., po pošti 5 vin. več.
 - VII. zvezek: Sultanovi sužnji. Carigradska povest. Cena 60 vin., karton 80 vin., po pošti 10 vin. več.
- Spillmann, Žrtve spovedne molčečnosti. Povest po resnični dogodbi. K 2/10.
- Stowe-Malavašič, Strijc Tomova kočja ali življenje zamorcev v robnih državah svobodne severne Amerike. Kart. K 150.
- Sfeknik, Krištof Kolomb ali odkrijte Amerike. Zgodovinski roman. K — 90.

Igrokazi.

- Zbirka ljudskih iger. Vsak snopič K — 90.
- I. snopič (2 napis.) Vsebina: 1. Pravica se je izkazala. Burka v dveh dejanjih. Samo moške uloge. 2. Zamujeni vlak. Šaloigra v petih prizorih. Samo moške uloge. 3. Lurška pastarica. Igrokaz v petih dejanjih. Samo ženske uloge. — II. snopič. Vsebina: 1. Večevalka. Gluma v enem dejanju. Samo moške uloge. 2. Kmet-Herold. Burka v dveh dejanjih. Samo moške uloge. 3. Župan Sardamski. Veseloigra v treh dejanjih. Samo moške uloge. 4. Jeza nad petelinom in kes. Veseloigra v dveh dejanjih. Samo ženske uloge. III. snopič. Vsebina: 1. Mlini pod zemljo. Igra v petih dejanjih. Samo moške uloge. 2. Sanje. Igra s petjem v petih dejanjih. Samo moške uloge. 3. Sveta Neža. Igrokaz v dveh dejanjih. Samo ženske uloge. — IV. snopič. Vsebina: 1. Doktor Vseznal in njegov sluga Štipko Tiček. Veseloigra v dveh dejanjih. Samo moške uloge. 2. Vaški skopuh. Igrokaz v treh dejanjih. Samo moške uloge. 3. Novi zvon na Krtni. Igrokaz v dveh dejanjih. Samo moške uloge. 4. Zakleta soba v gostilni „pri zlati goski“. Predpustna burka v 1 dejanju. Samo ženske uloge.